Η ΝΕΑ ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΕΤΟΣ Β'. ❋ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1905 ❋ ΑΡΙΘ. 16.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ **Κ. Παγώνη** . . . . . Σελ. 273
ΤΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ ὑπὸ **Κ. Ν. Κωνσταντινίδου** . . . . . » 279
ΑΛΣΑΒΙΑ Ἡ Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΑΒΑΙΩΝ ὑπὸ τοῦ **ἀρχιμανδρίτου ΗΛΙΑ ΔΙΠ** . . . . » 280
Η ΗΘΙΚΗ ΑΜΑΡΤΙΑ ὑπὸ **Κ. Χ. Π.** (μεταφρ.) . . . . . » 282
Η ΓΗ ὑπὸ φυσικὴν καὶ γεωλογικὴν ἐξεταζομένη ἔποψιν ὑπὸ **Κ. Θ. Παγώνη** . . . . » 287
Η CARTE POSTALE καὶ τὰ ὠφελήματά της ὑπὸ **Ὀρέστη Χρηστίδου** . . . . . » 289
ΝΕΑ ΖΩΗ - ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ . . . . . » 290
ΝΕΑ ΖΩΗ - ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ . . . . . » 292

Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου Γ. Δ. 3.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ:

Ἐν Αἰγύπτῳ:		Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ:	
Ἐτησία	Γρ. Διατ. 30.	Ἐτησία	Φρ. Χρ. 8.
Ἑξάμηνος	» » 20.	Ἑξάμηνος	» » 5.

Διὰ πᾶν ἀφορῶν τὸν Σύλλογον ἢ τὸ Περιοδικόν, ἀπευθυντέον:

"Νεα Ζοϊ"

Rue Tewfick Pacha No 29, ALEXANDRIE (Egypte)

Τύποις - Ι. Κ. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗ - Ἀλεξάνδρεια

Η ΝΕΑ ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΕΤΟΣ Β'. ❋ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1905 ❋ ΑΡΙΘ. 16.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΚΑΙ ΙΔΙΑ.

Περὶ τοῦ μακροβιωτέρου τῶν δέκα πρώτων Γεναρχῶν, τοῦ Μαθουσάλα, ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἐπὶ Νῶε Κατακλυσμόν.

Β'.) Περὶ χρονογραφίας παρ' Ἑβραίοις (1).

ΓΝΩΣΤΗ ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν λέξεων χρονολογία καὶ χρονογραφία· ἡ μὲν χρονολογία προτίθεται τὴν κανονικὴν διαίρεσιν τοῦ χρόνου εἰς μέρη, δι' ὧν καταμετροῦνται τὰ τοῦ πρότερον καὶ ὕστερον, ἤτοι τὰ τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος χρόνου· ἡ δὲ χρονογραφία σκοπεῖ τὴν ταξινόμησιν τῶν ἐγνωσμένων, τὴν καταλλήλως σύνδεσιν αὐτῶν, καὶ τὴν διὰ τῆς ἐνισχύσεως τοῦ μνημονικοῦ εὕρεσιν τῶν ἀγνοουμένων. Διὸ εἰς ἐπίλυσιν τῆς προβληθείσης ἡμῖν ἀπορίας, πόσα δηλαδὴ ἔτη διήρκεσεν ἡ ζωὴ τοῦ Μαθουσάλα, πότε οὗτος ἀπεβίωσε καὶ ἂν ὁ θάνατος αὐτοῦ συνέβη πρὸ τοῦ ἐπὶ Νῶε κατακλυσμοῦ ἢ μετ' αὐτόν, ἀνάγκη χρονογραφικῆς κατατάξεως τῶν ἐγνωσμένων ἀπὸ ὡρισμένης τινὸς ἐποχῆς· καὶ ἐπειδὴ ἐποχὴ καλεῖται ὁ χρόνος ἐπισήμου τινὸς συμβάντος, ἀφ' οὗ ἄρχεται ἔτος, τοιαῦται δὲ ἐποχαὶ διαφόρως παρὰ διαφόροις ἔθνεσι τίθενται, προτάσσομεν γενικά τινα περὶ ἐποχῶν, ἵνα καθορίσωμεν τὴν ἡμετέραν ἀφετηρίαν.

Αἱ ἐποχαὶ παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσιν ἄρχονται ἢ ἀπὸ καταβολῆς πόλεώς τινος, ἢ ἀπό ἁλώσεως, ἢ ἀποικίας, ἢ βασιλείας, ἢ βασιλέως, ἢ θανάτου, ἢ μεταρρυθμίσεως, ἢ πανηγύρεων, ἢ θρησκευτικῶν τελετῶν κτλ. ὡς αἱ Ὀλυμπιάδες, τὰ Τρωϊκά, ἡ κάθοδος τῶν Ἡρακλειδῶν, ἡ βασιλεία τῶν Σελευκιδῶν, τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, Ἰουλίου Καίσαρος καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ χρονολογικὴ ἐπιστήμη, πρὸς καθορισμὸν τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ζητεῖ νὰ ὑπαγάγῃ ταῦτα εἰς μίαν καὶ μόνην χρονολογίαν, διὰ τοῦτο, ἀπαραίτητον ἐθεωρήθη νὰ εὑρεθῇ κεφαλαιῶδές τι γεγονὸς ἀπὸ τοῦ ὁποίου ν' ἀρχίζῃ ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ἐτῶν καὶ ὅπερ ν' ἀποτελῇ καθολικήν τινα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνεγνωρισμένην ἐποχήν. Ἐπειδὴ ὅμως μεγάλη ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν χρονολόγων ἀσυμφωνία περὶ τὴν ἀποδοχὴν καὶ τὸν καθορισμὸν τοιούτου κεφαλαιώδους καὶ καθολικοῦ γεγονότος, διὰ τοῦτο πλεῖστοι τῶν ἱστορικῶν ἀπεδέξαντο τὴν γνώμην τοῦ Ι. Β. Ρικκιολίου (ἀποθανόντος τῷ 1761 ἔτει), προτείναντος τὴν ἀπαρίθμησιν εἰς ἔτη πρὸ καὶ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ χρονολογικοῦ τούτου συστήματος δὲν αἴρεται ἡ μεταξὺ τῶν χρονογραφημάτων τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἀνωμαλία, τὸ δὲ φιλοπευθὲς πνεῦμα ἐμπίπτει εἰς νέον Λαβύρινθον, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καὶ νέα τις Ἀριάδνη, ἵνα φιλοδωρήσῃ αὐτῷ τὸν μίτον τῆς ἐκ τοῦ Λαβυρίνθου τούτου ἐξελεύσεως. Τίς, χάριν λόγου, θὰ ἐπιχειρήσῃ καὶ θὰ κατορθώσῃ τὸν συμβιβασμὸν μεταξὺ τῶν Ἀσσυρίων, Σινῶν, Αἰγυπτίων, Ἰνδῶν καὶ Ἑλλήνων;

(1) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου 15 ἀριθμοῦ.

δὲ θὰ συμβιβάσῃ τὰ παρ' αὐτοῖς διάφορα συστήματα καὶ τὰς διαφόρους ἐποχάς; Ἡ ἱστορία τῶν Ἐθνῶν τούτων σώζεται ἐν τῷ τῶν αἰώνων γνόφῳ ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἡ βίβλος αὐτῆς ἐπισκοτίζεται· αἱ Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἠρεμίᾳ διαβιοῦσαι, εἰσὶν ἄλαλοι τῆς ἱστορίας μάρτυρες· ἡ Σφὶγξ οὔτε προβάλλει πλέον, ἀλλ' οὔτε λύει αἰνίγματα καὶ μόλις ἀρχηγέτης τῆς ἱστορίας παρουσιάζεται ὁ Ἡρόδοτος. Ἀλλὰ καὶ τίς θὰ συμβιβάσῃ τὸν Ἡρόδοτον, καὶ τὸν Θουκυδίδην, καὶ τὸν Ξενοφῶντα, καὶ τὸν Κτησίαν τὸν Κνίδιον, καὶ τὸν Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, καὶ τὸν Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, καὶ τὸν Φίλωνα τὸν Ἀλεξανδρέα, καὶ τὸν Ἱεροσολυμίτην Ἰώσηπον Φλάβιον, καὶ τὸν Τίτον Λίβιον, καὶ τὸν Σαλούστιον καὶ τὸν Εὐσέβιον Παμφίλου καὶ ἅπαντα τὸν ἐσμὸν ἐκεῖνον τῶν πρὸ καὶ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ἱστορησαμένων καὶ χρονογραφησάντων;

Ἀλλ' ἂν ἡ ἐχέφρων καὶ διορατικὴ σοφία τῶν ἀρχαιοτάτων χρονογράφων δὲν ἐτόλμησε, κρίνουσα τὸ ἔργον ὑπεράνθρωπον, νὰ διερευνήσῃ καὶ εὕρῃ καθολικόν τι καὶ κεφαλαιῶδες γεγονός, οἷον π.χ. τυγχάνει ἡ Κτίσις τοῦ Κόσμου, καὶ θέσῃ τοῦτο ὡς ἀσφαλῆ καὶ γενικὴν ἐποχήν, δὲν ἔμεινεν ὅμως καὶ ἄλυτον διὰ παντὸς τὸ ζήτημα· διότι ἡ ὑπέρσοφος τοῦ Θεοῦ βούλησις ἠθέλησε νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστήριον τοῦτο Ἑβραίῳ τινὶ ἐν Αἰγύπτῳ ποιμάναντι ἐπὶ τοῦ ὄρους Χωρὴβ τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ Ἰοθόρ, τῷ θεόπτῃ Μωϋσῇ, ὅστις ἐλλαμφθεὶς ἄνωθεν, ἔγραψε τὴν Πεντάτευχον, ἧς αἱ πληροφορίαι, ὡς ἔχουσαι ἀνώτερον ἢ κατ' ἄνθρωπον κῦρος, εἰσὶ πολύτιμοι καὶ ἀσφαλεῖς εἰς καθορισμὸν καθολικῆς καὶ βεβαίας ἐποχῆς. Τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἥτις καθορίζεται ἐκ τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, πλὴν τῶν Ἑβραίων, ἀποδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς οἱ χριστιανοί, διότι ὡς ἐκεῖνοι, χάριν τῶν ὁποίων ἔγραψεν ὁ Μωϋσῆς, πιστεύομεν καὶ ἡμεῖς καὶ ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Βίβλος εἶνε θεόπνευστος καὶ ἀποδεχόμεθα ὡς ἀναμφισβητήτου κύρους τὰς δι' Αὐτῆς ἀποκαλυφθείσας ἡμῖν θείας ἀληθείας.

Ἡ μόνη λοιπὸν ἀσφαλὴς πηγὴ ἐξ ἧς καὶ ἡμεῖς θὰ μετεγγίσωμεν τὰς περὶ Κτίσεως Κόσμου πληροφορίας εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή, εἰ καὶ ἀναλόγως τῶν διαφόρων ἀρχαίων κειμένων καὶ τῆς διαφόρου Αὐτῆς ἑρμηνείας ποικίλλει καὶ ἡ περὶ τοῦ γεγονότος τούτου χρονολογία. Ἡμεῖς οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὀπαδοί, μεταχειριζόμεθα, τὴν ἣν καὶ οἱ Βυζαντινοὶ μέχρι τῆς Ἁλώσεως χρονολογίαν, καθ' ἣν ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου μέχρι τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἠρίθμουν ἔτη 5,508, μῆνας 3 καὶ ἡμέρας 25 θεωρουμένης ὡς ἀρχῆς τοῦ ἔτους τῆς 1 Σεπτεμβρίου. Τὴν χρονολογίαν ταύτην ἥτις καὶ Βυζαντινὴ καλεῖται, μέχρι τοῦ 1700 μετεχειρίζοντο καὶ οἱ Ρῶσσοι, οἵτινες ἔκτοτε ἐπαριθμοῦσι κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον. Ἡ δὲ Λατινικὴ Ἐκκλησία, καίτοι εἰς τὸ μαρτυρολόγιον αὐτῆς μεταχειρίζεται τὴν χρονολογίαν ταύτην, ἐν τούτοις ὡς ἐπίσημον χρονολογίαν μεταχειρίζεται τὴν ἐκ τῆς ἐπισήμου παρ' αὐτῇ μεταφράσεως τῆς Ἁγίας Γραφῆς τῆς καλουμένης Βουλγάτας (1) ἥτις

(1) Βουλγάτα (ἐκ τοῦ Λατινικοῦ Vulgatus) ὠνομάσθη ἡ ἐν τῇ Λατινικῇ Γλώσσῃ μετάφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἥτις ἀπὸ τοῦ Β' αἰῶνος ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰτάλα ἦν γνωστή καὶ ἐν χρήσει ἐν τῇ Δύσει· ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἦτο πλήρης σφαλμάτων, ὁ Πάππας Ρωμῆς Δάμασος κατὰ τὸ ἔτος 382 ὑπεχρέωσε τὸν μέγαν θεολόγον καὶ πατέρα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας Ἱερώνυμον, ἵνα ἀναθεωρήσῃ ταύτην. Ἡ οὕτω ἀναθεωρηθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα μετάφρασις τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὠνομάσθη Βουλγάτα, ἥτις ἔκτοτε θεωρεῖται ἡ μόνη κανονικὴ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ μετάφρασις, τὴν δὲ κανονικότητα καὶ τὸ ἔγκυρον αὐτῆς ἐπεβεβαίωσε καὶ ἀνεκήρυξε καὶ ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος. Εἰρήσθω ὅμως ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ Βουλγάτα κατὰ πολὺ διαφέρει τοῦ κειμένου τῶν Ἑβδομήκοντα, οὗ μόνον διότι καθ' ἑκατοντάδας ἐπὶ ἔλαττον ἀριθμεῖ τὰς χρονολογίας τῶν 10 πρώτων Γεναρχῶν, ὡς π χ. λέγει ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἐν ἡλικίᾳ 130 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σήθ, ἀντὶ νὰ εἴπῃ 230 ἐτῶν, ὁ Σὴθ ἐν ἡλικίᾳ 105 (ἀντὶ 205) ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνὼς κτλ. ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν περίοδον περιπίπτει εἰς διάφορα χρονολογικὰ λάθη. Οὕτως ἐντελῶς παρασιωπᾷ τὸν ἐκ τῶν ἀπογόνων τοῦ Σήμ, Καϊνᾶν τὸν Βον, ἀπὸ δὲ τοῦ Σάλα μέχρι Σεροὺχ ἀφαιρεῖ καὶ αὐθις τὰς ἑκατοντάδας, τὸν Ναχὼρ ἀναφέρει ἐτῶν 29 ἀντὶ 79 κτλ. καὶ ἐντεῦθεν τὰ ὀλιγώτερα αὐτῆς ἔτη ἀπὸ τοῦ κειμένου τῶν Ἑβδομήκοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐν Τριδέντῳ Σύνοδος ἐν τῇ τετάρτῃ αὐτῆς συνεδριάσει (1562) ἀπεφήνατο «Pro authentica habeatur, et ut nemo illam rejicere quovis praetextu audeat vel praesumat», ὅπερ δηλοῖ, ἡ Βουλγάτα «ἂς θεωρεῖται αὐθεντικὴ καὶ μηδεὶς ἂς μὴ τολμήσῃ ὑπὸ οἱονδήποτε πρόσχημα νὰ ἀποβάλλῃ αὐτήν», διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πάππας Σίξτος ὁ Ε'., συμφώνως πρὸς τὸν αὐστηρὸν τοῦτον Τριδεντικὸν κανόνα, ἀνεκήρυξε τὴν κατὰ τὸ 1590 ἔκδοσιν τῆς Βουλγάτας ὡς μόνην αὐθεντικὴν καὶ ἀξιόπιστον. Μετ' αὐτὸν ὅμως ὁ Πάππας Κλήμης ὁ Η'. (1592) εὗρε τὴν ἔκδοσιν ταύτην ἀφορήτως πλημμελῆ καὶ τὴν ἀντικατέστησε δι' ἄλλης διαφόρου ταύτης, ἣν ὡσαύτως καὶ οὗτος ἀνεκήρυξεν ὡς τὴν μόνην ἀξιόπιστον καὶ αὐθεντικήν. Ἐκ δὲ τῶν δύο τούτων ἐκδόσεων, ἃς ἐξέδωκαν πρόσωπα μετὰ τοῦ αὐτοῦ εἰς ἀμφοτέρους πλεονεκτήματος τῆς ἀναμαρτησίας, οἱ Θεολόγοι, ὁ Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς ἠγνόουν τίνα νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ πῶς νὰ συμβιβάσωσι τὴν Τριδεντινὴν ἀπαγόρευσιν «μηδεὶς ἂς μὴ τολμήσῃ ὑπὸ οἱονδήποτε πρόσχημα νὰ ἀποβάλλῃ αὐτήν»· ἀλλ' ἀφοῦ Πάππας ἀπετόλμησεν, ἠναγκάσθησαν οἱ Δυτικοὶ Θεολόγοι νὰ κολάσωσιν ὁπωσδήποτε τὸ πρᾶγμα παρερμηνεύοντες τὴν λέξιν μηδεὶς καὶ βεβαιοῦντες, ὅτι μόνον εἰς ἰδιώτην δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον ν' ἀφίσταται ἀπὸ τῆς μεταφράσεως ταύτης «privato usu non reliquendam» (Dobmayer, Compend. Theol, Dogmat. Tom. I. Pars. IV. § 240). Ὅτε δὲ κατεῖδον τὴν ἀνάγκην οἱ Δυτικοὶ Θεολόγοι νὰ καταφύγωσι καὶ εἰς τὰ πρωτότυπα κείμενα, ἤτοι εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν ὡς πρὸς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ὡς πρὸς τὴν Καινήν, ἣν προσφυγὴν δὲν ἐπέτρεπεν ὁ αὐστηρὸς Τριδεντικὸς κανών, ἠναγκάσθησαν τότε οὗτοι νὰ ἀναζητήσωσιν ἐν τῷ αὐτῷ κανόνι τὴν κατάκρισιν τοῦ κειμένου τῆς Βουλγάτας εἰπόντες «non omne mendum ab ea excludit» ὃ ἐστίν, ὁ κανὼν δὲν ἀρνεῖται ὅτι εἰς τὴν Βουλγάταν ὑπάρχουσι σφάλματα. Ὁδαμῶς λοιπὸν παράδοξον, ἂν εἰς τὸ σύγγραμμα «Bibliothèque Sacrée» τὸ συγγραφὲν ὑπὸ Δομινικανῶν τῷ 1827 ἐν τῇ λέξει —Vulgata—ἐν ἄλλοις λέγονται καὶ τὰ ἑξῆς: «ὅτι ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει ὡς μόνην αὐθεντικὴν τὴν ἔκδοσιν τῆς Βουλγάτας ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος τῷ 1592 ἔτει, ὅτι ἡ ἔκδοσις αὕτη εἶναι ὀρθοτέρα τῆς τοῦ Σίξτου κατὰ τὸ 1590, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ Κλημέντιος δὲν εἶναι ἐντελῶς ἄμοιρος σφαλμάτων»

(συμφωνοῦσα μετα τοῦ ἐν χρήσει παρ' Ἑβραίοις κειμένου) ἀριθμεῖ ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου μέχρι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτη 3761. —Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν χρονολογιῶν τούτων ἔχομεν καὶ ἑτέρας ἐπαριθμήσεις ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου μέχρι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰς ἑξῆς:

Κατὰ τὸν Ἰωάννην Μύλλερον	ἔτη	5,792
Κατὰ τοὺς Ἰουδαίους ἐπὶ Κλήμεντος	»	5,624
Κατὰ τὸν Κεδρινὸν	»	5,506
Κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς	»	5,501
Κατὰ τὸν Εὐσέβιον	»	5,199
Κατὰ τὸν Ἰώσηπον Φλάβιον	»	4,163
Κατὰ τὸν Οὔσχερον καὶ Οὔθερον	»	4,004
(τὴν χρονολογίαν ταύτην ἀποδέχονται καὶ πολλοὶ τῶν νεωτέρων θέλοντες ταύτην συμφωνοῦσαν τῷ Ἡροδότῳ).		
Κατὰ τὸν Παταύϊον	»	3,984
Κατὰ τὸν Καλβίσιον καὶ Σκαλίγερον	»	3,949

καὶ συντόμως εἰπεῖν ἐξηνέχθησαν 108 κατ' ἄλλους δὲ 200 διάφοροι γνῶμαι πολλάκις κατὰ χιλιάδας ἐτῶν ἀπέχουσαι ἀπ' ἀλλήλων. Ἀλλὰ μήπως καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν προέτεινεν ὁ Ι. Β. Ροκκιόλιος ἵν' ἀπαριθμῶμεν εἶναι ἀσφαλέστερος; Καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον κυμαίνεται τὸ μεταξὺ Κτίσεως Κόσμου καὶ τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ χρονικὸν διάστημα, ἀφοῦ καὶ περὶ τοῦ ἔτους τῆς Γεννήσεως διαφέρουσιν αἱ γνῶμαι, καὶ ὡς λέγει ὁ Μελέτιος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ «Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δοξάζει γεννηθῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ τῆς Ἁγίας Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῷ ἀπὸ Κοσμογονίας 5508 ἔτει. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἀναλογιζόμενος τὰ ἔτη διϊσχυρίζεται ἀποδεῖξαι, ὅτι ἐγεννήθη κατὰ τὸ 5,197 ἔτος. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι κατὰ τὸ 3761 (1)· πολλοὶ δὲ χρονολόγοι, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν 3,949 καὶ τῶν παρεμπιπτουσῶν ἡμερῶν μεταξὺ Σεπτεμβρίου καὶ τῆς τοῦ Χρισιοῦ Γεννήσεως καὶ ἄλλοι, ἄλλως». (Ἐκκλ. Ἱστορία, ἔκδοσις Κωνσταντινουπόλεως 1853. Τομ. Α'. σελ. 72).

Ἡ σήμερον ἐν χρήσει χρονολογία περὶ τοῦ ἔτους τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Διονυσίου τοῦ Μικροῦ τοῦ καὶ Σκύθου καλουμένου, ἣν Κάρολος ὁ Μέγας τῷ Η'. αἰῶνι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Δύσιν· κατὰ ταύτην ἔτος Γεννήσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ φέρεται τὸ 754 ἀπὸ Κτίσεως Ρώμης, ἣν χρονολογίαν ἀπεδέξαντο καὶ οἱ Ρῶσσοι ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου. Ἀλλὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην προσέβαλεν ὁ Οὔσχερος διϊσχυρισθείς, ὅτι ὁ Διονύσιος οὗτος ἔσφαλεν ὑπερχρονήσας κατὰ 4 ἔτη καὶ 7 μῆνας. Πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μετήρχετο καὶ τὸ Ἀλεξανδρινὸν λεγόμενον ἔτος, τὸ ἐπαριθμηθὲν ὑπὸ Ἰουλίου τοῦ Ἀφρικανοῦ κατὰ τὸν Γ'. αἰῶνα, ὅπερ συμφωνεῖ τῷ τοῦ Κτησίᾳ· προσέτι μετήρχετο καὶ τὸ τῆς Ἀντιοχείας τὸ ὑπὸ τοῦ Ἕλληνος Πανοδώρου (400) ἀνευρεθὲν καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου φαίνεται ἐβασίσθη καὶ Διονύσιος ὁ Μικρός. Ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὁ μὲν Εἰρηναῖος καὶ Τερτυλλιανὸς παρεδέχθησαν τὸ ἔτος 751 ἀπὸ Κτίσεως Ρώμης, ὁ δὲ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς τὸ 752. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ἄλλοι τὸ 747 καὶ ἕτεροι τὸ 750. Τῶν τελευταίων τούτων ἡ γνώμη φαίνεται ἡ πιθανοτέρα, διότι ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τὴν ἐκ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (Κεφ. Γ'. στιχ. 1.) χρονολογικὴν πληροφορίαν καθ' ἣν «ἐν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος» ἐφάνη ὁ Ἰωάννης κηρύσσων εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου καὶ βαπτίζων. Κατὰ τοὺς ἀσφαλεστέρους ὑπολογισμοὺς τὸ δέκατον πέμπτον τοῦτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Τιβερίου Καίσαρος συμπίπτει πρὸς τὸ ἔτος 780 ἀπὸ Κτίσεως Ρώμης· Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐαγγελιστὴν (Κεφ. Γ', στιχ. 23.) ὅτε ὁ Ἰησοῦς προσῆλθεν εἰς τὸ Βάπτισμα «ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα», ἕπεται, ὅτι ἐγεννήθη τὸ 750 ἔτος ἀπὸ Κτίσεως Ρώμης. Οὕτω λοιπὸν προσδιορισθέντος καὶ τοῦ ἔτους τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπολείπεται ἡμῖν πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ προβληθέντος ἡμῖν ζητήματος νὰ καθορισθῇ τὸ ἔτος τοῦ ἐπὶ Νῶε Κατακλυσμοῦ καὶ ἡ ἡλικία τῶν μέχρι Κατακλυσμοῦ Γεναρχῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο οὐ σμικραὶ αἱ δυσχέρειαι, διότι παρὰ τῶν διαφόρων τῆς Ἁγίας Γραφῆς κειμένων διάφοροι δίδονται ἀριθμοί· οὕτω:

Τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον τὸ Χαλδαϊκοῖς γράμμασι γεγραμμένον, τὸ Ἀρχαῖον Σαμαρειτικὸν τὸ μόνον Ἑβραϊκοῖς γράμμασι σωζόμενον, καὶ ἡ Βουλγάτα, συμφωνοῦσιν εἰς τὴν ἐπαρίθμησιν 1656 ἐτῶν ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Κατακλυσμοῦ, ὡς καὶ ὁ ἱστορικὸς Ἰώσηπος Φλάβιος ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ αὐτοῦ ἀναφέρει (Βιβλ. Α'. κεφ. 3). Τὸ δὲ μέχρι καὶ νῦν Σαμαρειτικὸν κείμενον ἐπαριθμεῖ 1307 ἔτη ὡς καὶ ὁ Εὐσέβιος ἀναφέρει. Ἀλλ' ὅμως πάντα τ' ἀνωτέρω ἀναφερόμενα κείμενα διαφέρουσι τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως τῆς λεγομένης τῶν Ἑβδομήκοντα,

(1) Ἐνταῦθα ὑποσημειοῦμεν πόθεν οἱ Ἰουδαῖοι ὁρμώμενοι ἐπαριθμοῦσιν 3761 ἔτη ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου μέχρι Γεννήσεως Ἰ. Χριστοῦ. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν σοφοῦ τινὸς Ἰουδαίου, τοῦ Haï-gaon, τὸ ἐν χρήσει Ἰουδαϊκὸν ἡμερολόγιον συνέστη παρὰ τοῦ ἐκ Παλαιστίνης σοφοῦ Ἰουδαίου Χιλλὲλ τοῦ Β'. κατὰ τὸ ἔτος 358 μ. Χ (ὅπερ κατὰ τὴν τῶν Σελευκιδῶν χρονολογίαν ἀντιστιχεῖ πρὸς τὸ ἔτος 670 διότι ἐπαριθμοῦσιν οὗτοι 4,119 ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου). Ὁ Χιλλὲλ οὗτος ἔλαβε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους τοῦ 217 κύκλου, ὅστις κύκλος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 4,105 (κατὰ τὴν χρονολογίαν Σελευκιδῶν) καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἔτος τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας 344 καὶ διὰ τὴν ἀκρίβειαν, τὴν 24 Σεπτεμβρίου ἡμέραν Τρίτην, ὥραν 4 καὶ 11' περίπου λεπτά. Παλινδρομήσας δὲ ὁ Χιλλὲλ ἀπὸ τῆς χρονολογίας ταύτης εἰς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Δημιουργίας εὗρεν, ὅτι ἡ Δημιουργία ἤρχισε τῇ 7 Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, ὥρᾳ 5 καὶ 11 περίπου λεπτά, οἵτινες ἀριθμοὶ τίθενται ὡς βάσις πρὸς ὑπολογισμὸν πασῶν τῶν παρ' Ἑβραίοις νεομηνιῶν. (Ἴδε Tables du Calendrier Juif, par Isidore Loeb. 1886).

Κατὰ τὸ ἡμερολόγιον λοιπὸν τοῦτο, ὅπερ κατήρτισεν ὁ Χιλλὲλ καὶ ὅπερ ἐν χρήσει καὶ νῦν παρ' Ἑβραίοις, τὸ ἐνεστὼς Ἰουδαϊκὸν ἔτος ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου εἶναι τὸ 5666

ἀφαιρουμένων ἀπ' αὐτοῦ τῶν ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐτῶν 1905

εὑρίσκομεν ἔτη ἀπὸ Δημιουργίας μέχρι Ἰησοῦ Χριστοῦ 3,761

ν 72 σοφοὶ ἑλληνισταὶ περὶ τὸ ἔτος 290 π. Χ. ἐν τῷ Ψάρῳ ἧς Ἀλεξανδρείας συνετέλεσαν, ἡ δὲ ἀσυμφωνία αὕτη προκύπτει, διότι τὰ εἰρημένα κείμενα ἀριθμοῦσιν ἐπὶ ἕλαττον κατὰ ἑκατοντάδας τὰ ἔτη τῆς Γεννήσεως ἢ τοῦ Θανάτου Πατριαρχῶν τινῶν ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ Ἰακώβ (1). Ἡ δὲ μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου μέχρι Κατακλυσμοῦ ἀριθμεῖ ἔτη 2,262 (2) καὶ ἡ ἀρίθμησις αὕτη φαίνεται ἡ ἀσφαλεστέρα διὰ τοὺς ἑξῆς κυρίως λόγους· α'.) διότι χρονολογίαι γεγονότων τινων, ἅτινα τὸ κοινὸν Ἑβραϊκὸν κείμενον καὶ ἡ τούτῳ ἑπομένη Βουλγάτα ἀναφέρουσιν, εἰσὶ δυσπαράδεκτοι· ὡς π. χ. ἀπὸ Κατακλυσμοῦ μέχρι τῆς ἐν Βαβὲλ πυργοποιΐας λέγουσιν, ὅτι παρῆλθεν εἰς αἰὼν καθ' ὃν ὅλως ἀπίθανον, ὅτι ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Νῶε προῆλθεν ὅλος ἐκεῖνος ὁ λαὸς ὁ διαμερισθεὶς καὶ κατοικήσας τὸν κόσμον· ἐνῷ κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα παρῆλθον τοσοῦτοι αἰῶνες, ὥστε νὰ γίνωνται ἀποδεκτὰ ὡς ἀληθῆ τὰ ἀναφερόμενα. — β'.) Ἡ μετάφρασις τῶν Ἑβδομήκοντα φαίνεται τὸ ἀκριβέστερον καὶ ἀσφαλέστερον κείμενον, διότι ἀνωτέρω πάσης ἀμφιβολίας κεῖται, ὅτι, οἱ ἄριστοι καὶ φιλομουσότεροι τῶν Πτολεμαίων, οἱ φιλοτιμηθέντες νὰ καταρτίσωσι καὶ κοσμήσωσι τὴν θαυμασίαν ἐκείνην Βιβλιοθήκην διὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων τοῦ κόσμου βιβλίων, ἐκληροδότησαν ἡμῖν διὰ τῶν 72 σοφῶν καὶ πολυμαθῶν μεταφραστῶν τὸ τελειότερον καὶ δοκιμώτερον τῶν ἀρχαίων Κειμένων· καὶ γ'.) τὸ κῦρος τῆς μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα μαρτυρεῖ καὶ ἡ μεγάλη καὶ κοινὴ αὐτῆς χρῆσις κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ὅστις ὡς καὶ οἱ Θεῖοι Ἀπόστολοι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν γλῶσσαν αὐτῆς μετεχειρίζοντο κατὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν, καθὼς καὶ ὁ Ἱερὸς Αὐγουστῖνος, ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς Ἰουστῖνος, ὁ Τερτυλλιανός, ὁ Φίλων καὶ πλεῖστοι ἄλλοι τῶν ἀρχαιοτάτων διασήμων Πατέρων καὶ ἑρμηνευτῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Διὸ καὶ ἡμεῖς ἐκ τῆς ἀσφαλεστάτης ταύτης πηγῆς, τῆς μεταφράσεως τῶν Ἑβδομήκοντα (1), θ' ἀρυσθῶμεν τὰς πληροφορίας, ἵνα καθορίσωμεν τὴν ἡλικίαν τῶν δέκα Γεναρχῶν καὶ ἰδίᾳ ὅσα ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς περὶ τοῦ Μαθουσάλα.

Γ'.) Οἱ Δέκα πρῶτοι Γενάρχαι.

Κατὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα, ὡς ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1843 ἐν Ἀθήναις γενομένης ἐκδόσεως καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Σιναϊτικοῦ Κώδικος ὑπὸ τοῦ Τίσσενδορφ·

1) Ὁ Ἀδὰμ ἐν ἡλικίᾳ 230 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σήθ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 700, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 930. (Κατὰ δὲ τὸ κοινὸν Ἑβραϊκὸν κείμενον καὶ τὴν Βουλγάταν, ἐν ἡλικίᾳ 130 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Σήθ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 800, ἤτοι τὸ ὅλον ἔζησεν 930). Γεν. Ε'. στιχ. 3—6.

2) Ὁ Σήθ, ἐν ἡλικίᾳ 205 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνώς, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 707 ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 912. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν, ἐν ἡλικίᾳ 105 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνώς, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 807 ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔτη 912). Γεν. Ε'. στιχ. 6—9.

3) Ὁ Ἐνώς, ἐν ἡλικίᾳ 190 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 715, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 905. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν, ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Καϊνᾶν, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 815 ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔτη 905). Γεν. Ε'. στίχ. 9—12.

4) Ὁ Καϊνᾶν ἐν ἡλικίᾳ 170 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Μαλελεήλ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 740, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 910. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν, ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Μαλελεὴλ μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 840, ἤτοι ἐν ὅλῳ 910). Γεν. Ε'. στιχ. 12—14.

5) Ὁ Μαλελεὴλ ἐν ἡλικίᾳ 165 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 730, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 895. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν ἐν ἡλικίᾳ 65 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 830, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔτη 895). Γεν. Ε'. στιχ 14—17.

6) Ὁ Ἰάρεδ, ἐν ἡλικίᾳ 162 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἐνώχ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 800, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 962. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν οἱ αὐτοὶ ἀκριβῶς ἀριθμοί). Γεν. Ε'. στιχ. 18—26.

7) Ὁ Ἐνώχ, ἐν ἡλικίᾳ 165 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 200, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 365. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν ἐν ἡλικίᾳ 65 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Μαθουσάλα, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 300, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔτη 365). Γεν. Ε'. στιχ. 22—24.

8) Ὁ Μαθουσάλα, ἐν ἡλικίᾳ 187 ἐτῶν (1) ἐγέννησε τὸν Λάμεχ, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 782, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 969. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν ἀκριβῶς οἱ αὐτοὶ ἀριθμοί). Γεν. Ε'. στ. 25—27.

9) Ὁ Λάμεχ, ἐν ἡλικίᾳ 188 ἐγέννησε τὸν Νῶε, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 565, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔζησεν ἔτη 753. (Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν καὶ τὴν Βουλγάταν ἐν ἡλικίᾳ 182 ἐτῶν ἐγέννησε τόν Νῶε, μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 595, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἔτη 777). Γεν. Ε'. στιχ. 28—31.

10) «Ὁ δὲ Νῶε ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων καὶ ὁ Κατακλυσμὸς ἦν ἐπὶ τῆς γῆς» (Γεν. Ζ'. στιχ. 6) καὶ ἀμέσως κατωτέρω ἐν στίχῳ 11 λέγει ἡ Ἁγία Γραφὴ «Ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ Νῶε, τοῦ δευ» τέρου μηνός, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, τῇ ἡμέρᾳ » ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου » καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεῴχθησαν· καὶ » ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας » καὶ τεσσαράκοντα νύκτας». Ἐν δὲ τῷ Θ'. Κεφαλαίῳ καὶ στίχῳ 28—29 λέγεται «Ἔζησε δὲ ὁ Νῶε » μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν τριακόσια πεντήκοντα ἔτη· » καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Νῶε ἐννακόσια πεντή» κοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν». (Οἱ αὐτοὶ δὲ ἀκριβῶς ἀριθμοὶ δίδονται ἡμῖν καὶ ἐκ τοῦ κοινοῦ Ἑβραϊκοῦ καὶ τῆς Βουλγάτας).

Ἤδη ἐξ ὅσων δεδομένων ἔχομεν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γεγραμμένων δυνάμεθα νὰ καταστρώσωμεν γενικὸν χρονολογικὸν πίνακα ἐξ οὗ νὰ συναγάγωμεν τὸ τελικὸν συμπέρασμα.

---

1 Ἐπίκαιρον θεωροῦμεν, ἵνα ἐνταῦθα μνημονεύσωμεν τῶν διαφόρων ἀρχαίων χειρογράφων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἅτινα εἰσὶ τὰ ἑξῆς: Α'.) Ὁ Ἀλεξανδρινὸς Κῶδιξ (Codex Alexandrinus) ἀποτελούμενος ἐκ 4 τόμων εἰς φύλλον καὶ ἀποκείμενος νῦν ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ ἀπὸ τοῦ 1753. Τὸ πολύτιμον τοῦτο χειρόγραφον ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, τοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ μετὰ ταῦτα Πατριάρχου γενομένου, πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας Κάρολον τὸν Α'. Ὁ Κύριλλος Λούκαρις ἰδιοχείρως ἐβεβαίωσεν ἐν ἐξωφύλλῳ τοῦ Κώδικος, ὅτι οὗτος ἐγράφη ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ Δεσποίνης τινος Αἰγυπτίας ὀνομαζομένης Θέκλης κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου (δηλ. κατὰ τὸν Δ'. αἰῶνα) — Β'.) Τὸ Βατικανὸν χειρόγραφον (Codex Baticanus), ὀνομασθὲν οὕτω ὡς ἀποκείμενον ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ Παππικῇ Βιβλιοθήκῃ. Τὸ ἐπὶ μεμβράνης χειρόγραφον τοῦτο θεωρεῖται ἀρχαιότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ. — Γ'.) Ὁ Κανταβριγιανὸς Κῶδιξ, ὅστις καὶ Κῶδιξ τοῦ Βέζα καλεῖται (Codex Bezae), διότι ὁ Θεόδωρος Βέζας εὗρεν αὐτὸν ἐν τῷ ἐν Λυὼν μοναστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Εἰρηναίου καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1581 ἐδωρήσατο τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Κανταβριγίας. Οἱ πλεῖστοι θεωροῦσι τὸν Κώδικα τοῦτον ἔργον τοῦ Ε'. αἰῶνος. Δ'.) Τὸ Ἐφραϊμικὸν χειρόγραφον (Codex Ephraemi) ἀποκείμενον ἐν τῇ Ἐθνικῇ τῶν Παρισίων Βιβλιοθήκῃ. Ἐκλήθη δὲ οὕτω, διότι κατὰ τὴν ΙΒ'. ἑκατονταετηρίδα ἀποξεσθέντων τῶν ἀρχαίων γραμμάτων τοῦ κειμένου τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐγράφησαν ἐπὶ τῆς μεμβράνης αἱ ὁμιλίαι τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ, πατρὸς τῆς 3 ἑκατονταετηρίδος. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1834 διὰ χημικῆς τινος ὕλης ἀνεφάνησαν τὰ γράμματα τῆς πρώτης γραφῆς καὶ οὕτω τὸ Παλίμψηστον τοῦτο κείμενον ἐκλήθη Ἐφραϊμικόν. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς τὸ Ἀλεξανδρινὸν καὶ θεωρεῖται ἐξοχώτερον ἐκείνου κατὰ τὴν ποιότητα τῆς μεμβράνης. — Ε'. Ὁ Κοττονιανὸς Κῶδιξ τοῦ τέλους τοῦ Δ'. αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε'. ὁ ἀποκείμενος ἐν τῇ Κοττονιανῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου καὶ ὅστις θεωρεῖται ἐν τῶν ἀρχαιοτάτων κειμηλίων τοῦ χριστιανισμοῦ· καὶ τέλος ΣΤ'.) Ὁ περίφημος Σιναϊτικὸς Κῶδιξ (Codex Sinaiticus), ὃν ὁ πολὺς Tischendorf ἀνεκάλυψεν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Σινᾶ μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης. Μέρος μὲν αὐτοῦ εὗρε κατὰ τὸ ἔτος 1844, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῇ 4 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1859, καὶ ἐνήργησεν ὥστε νὰ δωρηθῇ τῷ Αὐτοκράτορι τῆς Ρωσσίας Ἀλεξάνδρῳ τῷ Β'. Ἤδη τὸ πολυτιμώτατον τοῦτο χειρόγραφον εὑρίσκεται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Πετρουπόλεως καὶ ἐξεδόθη τύποις κατὰ τὸ ἔτος 1860.

Ἡμεῖς ἐκ τῶν ἄνω ἀναφερομένων ἐπισήμων μεταφράσεων τῆς Ἁγίας Γραφῆς θὰ ἔχωμεν ὡς βάσιν, ἵνα καταστρώσωμεν χρονογραφικοὺς πίνακας, τὴν ὑπὸ τῶν ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξων ἀνέκαθεν παραδεδεγμένην ὡς αὐθεντικήν, τὴν κατὰ τὸ Ἀλεξανδρινὸν χειρόγραφον, ἐκ παραλλήλου δὲ καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Τίσσενδορφ.

---

(1) Ἐνταῦθα παρατηρητέον, ὅτι καίτοι τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον καὶ τὸ ἀρχαῖον Σαμαριτικὸν συμφωνοῦσι χρονογραφικῶς μέχρι τοῦ Κατακλυσμοῦ, διαφωνοῦσιν ὅμως πρὸς ἄλληλα ἀπὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ καὶ ἐντεῦθεν ἄλλοτε καθ' ἕν, ἄλλοτε κατὰ πλείονα ἔτη· οὕτω τὴν γέννησιν τοῦ κατὰ τὸ 2 ἔτος μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν υἱοῦ τοῦ Σήμ, ὀνομαζομένου:

Ἀρφραξὰδ τὸ μὲν τίθ. κατὰ τὸ ἔτ.				1693	ἐν ᾧ τὸ ἔτ. τὸ		1794
τοῦ Ἕβερ	»	»	»	1723	»	»	1924
τοῦ Ἀβραὰμ	»	»	»	2008	»	»	2599
τοῦ Δαβὶδ	»	»	»	2919	»	»	3611
τῆς οἰκοδ. τοῦ Ναοῦ		»	»	2992	»	»	3685

καὶ ἐντεῦθεν προκύπτει ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων κειμένων ἀμφισβήτησις καὶ σύγκρουσις.

(2) Ἐν τῇ Ἐκκλησ. ἱστορίᾳ Μελετίου (ἐνθ. ἀν.) ἀναγινώσκομεν καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου ἐποχὴ οὐκ ἔστι μία καὶ ἡ αὐτὴ παρὰ πᾶσι τοῖς χρονολόγοις τε καὶ Θεολόγοις, ἀλλὰ ποικίλη καὶ παντοδαπή· κατὰ γὰρ τοὺς Ἑβδομήκοντα ἐν ταῖς ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Νῶε δέκα Γενεαῖς εὕρηνται ἔτη 2262· κατὰ δὲ τοὺς Ἑβραίους ἐν ταύταις ταῖς δέκα Γενεαῖς ἀριθμοῦνται ἔτη 1656».

(1) Ἐνταῦθα παρατηρητέον ὅτι, καίτοι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Tischendorf, ἤτοι κατὰ τὸν Σιναϊτικὸν Κῶδικα φέρεται ὅτι ὁ Μαθουσάλα «ἔζησεν ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ ἐγέννησε τὸν Λάμεχ, καὶ ἔζησε μετὰ τὸ γεννῆσαι αὐτὸν δύο καὶ ὀκτακόσια ἔτη» ἐν τούτοις τὸ ὁλικὸν ἄθροισμα τῶν ἐτῶν τοῦ Μαθουσάλα δὲν μεταβάλλεται, διότι 167 + 802 = 969. Μόλον ὅτι ὁ Τίσσενδορφ ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ μνημονεύει καὶ τῶν ἄλλων γραφῶν, αἵτινες λέγουσιν ὅτι ἐν ἡλικίᾳ 187 ἐτῶν ὁ Μαθουσάλα ἐγέννησε τὸν Λάμεχ μεθ' ὃ ἔζησεν ἔτη 782, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἐτῶν 969.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

Ἐπαρίθμησις εἰς ἔτη πρὸ Χριστοῦ			Ἔτη τεκνοποιΐας			Ἐπαρίθμησις εἰς ἔτη ἀπὸ Κτ. Κόσμου			Ἡλικία Γεναρχῶν	
κατὰ τοὺς 70	κατὰ τὸ Ἑβρ. καὶ Βουλγ.	ΓΕΝΑΡΧΑΙ	κατὰ τοὺς 70	κατὰ Ἑβρ. καὶ Βουλ.		κατὰ τοὺς 70	κατὰ τὸ Ἑβρ. καὶ Βουλγ.		κατὰ τοὺς 70	κατὰ Ἑβρ καὶ Βουλ
5,508 ἢ 3,761		Ἔτος. Δημιουργ.								
5,278 ἢ 3,631		Ὁ Ἀδὰμ εἰς ἡλ.	230 ἢ	130	γεννᾷ τὸν Σήθ	230 ἢ	130	καὶ ἔζησ. ἐν ὅλῳ	930	
5,073 ἢ 3,526		Ὁ Σήθ »	205 ἢ	105	» τὸν Ἐνὼς	435 ἢ	235	» »	912	
4,883 ἢ 3,436		Ὁ Ἐνὼς »	190 ἢ	90	» Καϊνᾶν	625 ἢ	325	» »	905	
4,713 ἢ 3,366		Ὁ Καϊνᾶν »	170 ἢ	70	» Μαλελεὴλ	795 ἢ	395	» »	910	
4,548 ἢ 3,301		Ὁ Μαλελεὴλ »	165 ἢ	65	» Ἰάρεδ	960 ἢ	460	» »	895	
4,386 ἢ 3,139		Ὁ Ἰάρεδ »	162 ἢ	162	» Ἐνὼχ	1,122 ἢ	622	» »	962	
4,221 ἢ 3,074		Ὁ Ἐνὼχ »	165 ἢ	65	» Μαθουσάλ.	1,287 ἢ	687	» »	365	
4,034 ἢ 2,887		Ὁ Μαθουσάλα	187 ἢ	187	» Λάμεχ	1,474 ἢ	876	» »	969	
3,846 ἢ 2,705		Ὁ Λάμεχ »	188 ἢ	182	» Νῶε	1,662 ἢ	1,056	» »	753 ἢ 777	
3,846 ἢ 2,705		Ὁ Νῶε ἦτο ἑξακοσίων ἐτῶν				1,662 ἢ	1,056			
600	600	ὅτε ἐγεινεν ὁ				600 ἢ	600			
3,246 ἢ 2,105		Κατακλυσμός.	. . . . .		. . . . .	2,262 ἢ	1,656			
πρὸ Χριστοῦ						ἀπὸ Κτίσ. Κόσ.				

ΤΕΛΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρεντιθεμένου πίνακος προκύπτει, ὅτι εἴτε κατὰ τὴν μετάφρασιν τῶν Ἑβδομήκοντα ἐπαριθμήσωμεν, εἴτε κατὰ τὸ κοινὸν Ἑβραϊκὸν κείμενον, τὴν Βουλγάταν καὶ τὸ ἀρχαῖον Σαμαρειτικὸν κείμενον, συνάγομεν α΄.) ὅτι ὁ Μαθουσάλα ἔζησεν ἔτη 969 καὶ β΄.) ὅτι οὗτος ἀπέθανε πρὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ· διότι ἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν πρώτην στήλην ὁ Μαθουσάλα κατὰ τοὺς 70 ἐγεννήθη τῷ 4,221 π.Χ. ἐνῷ ὁ Κατακλυσμὸς συνέβη τῷ 3,246 π.Χ. ἤτοι παρῆλθον ἔτη 975, ἄρα ὁ Μαθουσάλα ἀπέθανεν 6 ἔτη πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ, ὁ Μαθουσάλα κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν κείμενον καὶ τὴν Βουλγάταν ἐγεννήθη τῷ 3,074 π.Χρ. ἐνῷ ὁ Κατακλυσμὸς ἐγένετο τῷ 2,105, ἤτοι παρῆλθον ἔτη 969, ἄρα τὸ αὐτὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Μαθουσάλα ἐγένετο ὁ Κατακλυσμός. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμπέρασμα καταντῶμεν, ὅταν προστρέξωμεν καὶ εἰς τὴν πέμπτην στήλην, ἔνθα αἱ χρονολογίαι τῶν ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου ἐτῶν. Ἐν οὐδεμιᾷ δὲ τῶν περιπτώσεων φαίνεται ἐπιζῶν ὁ Μαθουσάλα μετὰ τὸν Κατακλυσμὸν καθ' ὅλα τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Οὕτω ἀποδειχθέντος ἐξ αὐτῆς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅτι ὁ Διδάκτωρ Ποταγὸς οὐδαμῶς εἶχεν ὑπ' ὄψει τοὺς Ἑβδομήκοντα καθ' οὓς δῆθεν ὑπολογίζει καὶ ὅτι οἱ ἀριθμοί, οὓς παραθέτει εἰσὶν ἐσφαλμένοι, ὑπολείπεται νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον ὁ ἕτερος αὐτοῦ διϊσχυρισμός, ὃν ἐπακουμβᾷ ἐπὶ τῶν νεωτέρων, εἶνε βάσιμος. Ἀλλὰ τίνες ἄρά γε οἱ νεώτεροι οὗτοι; Ὁμολογῶ, ὅτι πολλοὶ τῶν νεωτέρων σοφῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἔγραψαν, διὸ καὶ εὐγνωμοσύνης εἰσὶν ἄξιοι οὗτοι διότι διὰ τῶν σοφῶν αὐτῶν συγγραμμάτων οὐ μόνον ἀφθόνως μετέδωκαν ἡμῖν καὶ ἐπὶ τόκῳ μάλιστα μεγάλῳ τὸν πλοῦτον τῆς σοφίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ φιλοφρόνως χειραγωγοῦσιν ἡμᾶς εἰς τὰ τῆς ἐπιστήμης ἀνάκτορα· ἀλλ' ὁμολογητέον καὶ τόδε, ὅτι πάντων τῶν νεωτέρων τὰ συγγράμματα δὲν εἶνε οὔτε τῆς αὐτῆς σπουδαιότητος οὔτε λυσιτελῆ, διότι καὶ ὁ Ζεὺς τὴν χρυσῆν βροχὴν ἔδρεξε μόνον ἐπὶ τῇ γεννήσει τῆς Ἀθηνᾶς· διὸ δὲν δυνάμεθα ἕνεκα τῆς ἀοριστολογίας τοῦ Διδάκτορος Ποταγοῦ ν' ἀποδεχθῶμεν ὡς θέσφατα καὶ ἀλάνθαστα ὅσα εἰς τὴν οἰκείαν στήλην ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν "κατὰ τοὺς νεωτέρους" καταριθμοῦνται, οὐδὲ νὰ ἐξελέγξωμεν τοὺς νεωτέρους τούτους, οὓς ἀγνοοῦμεν, ὡς ἀγνοοῦμεν καὶ ποίαν ἐποχὴν λαμβάνουσιν οὗτοι ὡς βάσιν τῆς ἐπαριθμήσεως αὐτῶν, ἵνα διερευνήσωμεν τὸ βάσιμον ἢ μὴ τοῦ διϊσχυρισμοῦ αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν παραθέτομεν ὧδε ὅσα προχείρως δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἐκ τῶν νεωτέρων σοφῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου· οὕτω ἐκ τῶν ἀρχαιολογικῶν πινάκων τοῦ σοφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐσχέρου μεταφέρομεν τὰ ἑξῆς:

«687 ἀπὸ Κτισ. Κόσμου ἢ 3,317 π.Χρ. ὁ Μαθουσάλα ἐγεννήθη ὅτε ὁ Ἐνὼχ ἦτο 65 ἐτῶν.»

«1656 ἀπὸ Κτισ. Κόσμου ἢ 2348 π.Χρ. Ὁ Μαθουσάλα, ὁ πρεσβύτερος ἄνθρωπος, ἀποθνήσκει εἰς ἡλικίαν 969 ἐτῶν. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ τὸ ἑξακοσιοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τοῦ Νῶε, ὁ κατακλυσμὸς ἄρχεται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καταστρέφει πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῆς ζῶν, παρεκτὸς τῶν μετὰ τοῦ Νῶε ἐν τῇ Κιβωτῷ.»

Ἐκ δὲ τῶν χρονολογικῶν πινάκων τοῦ Jean Picot μεταφέρομεν τὰ ἑξῆς:

«687 ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου. Ὁ Ἐνὼχ ἐν ἡλικίᾳ 65 ἐτῶν γεννᾷ τὸν Μαθουσαλέμ, ὄγδοον Πατριάρχην.»

«1656 ἀπὸ Κτισ. Κόσμου. Θάνατος τοῦ Μαθουσαλὲμ ἐν ἡλικίᾳ 969 ἐτῶν, ὀλίγον πρότερον τοῦ Κατακλυσμοῦ. Οὗτος ἐγένετο ὁ μακροβιώτερος πάντων τῶν ἀνθρώπων.» (1)

Μετὰ τ' ἀνωτέρω καλὸν θεωροῦμεν, ἵνα παραθέσωμεν καὶ τοὺς πίνακας τοῦ Δόκτορος Ποταγοῦ, ὅπως καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως δυνηθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ πλημμελοῦς αὐτῶν.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΔΙΔΑΚ. ΠΟΤΑΓΟΥ

noms des Patriarches	Années de differences	Av. J-Christ selon les Septantes	Av. J-Christ selon les Modernes
Adam	230	5,491	4,140
Seth	205	5,261	4,010
Enos	190	5,056	3,860
Kaïnan	170	4,866	3,770
Malaliel	165	4,696	3,700
Jared	162	4,351	3,635
Enoch	165	4,369	3,473
Mathousalem	167	4,204	3,408
Lamech	188	4,037	3,221
Noë	500	3,849	3,109
	100		
2,242			
Déluge	2	3,251	2,511
Arphraxade	135	3,249	2,509
e.t.c	e.t.c	e.t.c.	e.t.c.

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος τοῦ Διδάκτορος Ποταγοῦ ἐπάγομεν τὰς ἑξῆς παρατηρήσεις· α΄.) ὁ Διδάκτωρ Ποταγὸς ἀποδέχεται ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Κατακλυσμοῦ ἔτη 2,242, ἀντὶ ὡς ἀπεδείξαμεν ἐκ τῶν κειμένων τῆς Ἁγίας Γραφῆς 2262· ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη τῶν 20 ἐτῶν προκύπτει, διότι ὁ Ποταγὸς παραδέχεται κατὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Κώδικος, ὅτι ὁ Μαθουσάλα ἐν ἡλικίᾳ 167 ἐτῶν καὶ οὐχὶ ὡς κατὰ τὸ αὐθεντικὸν κείμενον τῶν Ἑβδομήκοντα ἐν ἡλικίᾳ 187 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Λάμεχ. β΄.) ὅτι αἱ χρονολογίαι ἅς παραθέτει ἐν τῇ τρίτῃ στήλῃ τῇ φερούσῃ τὴν ἐπιγραφὴν "πρὸ τοῦ Ι. Χριστοῦ κατὰ τοὺς 70" ὅλως ἀβασανίστως ἐτέθησαν καὶ εἰσὶ τελείως λελανθασμέναι· διότι ἐνῷ λέγει ὅτι ὁ Μαλελεὴλ ἐν ἡλικίᾳ 165 ἐτῶν ἐγέννησε τὸν Ἰάρεδ, ἐκ τῶν χρονολογιῶν ἅς παραθέτει δὲν προκύπτει ὁ ἀριθμὸς 165 ἀλλ' ὁ 344 (!) (πρβλ. 4,696—4,351=344).—γ΄.) Ἐκ τῶν χρονολογιῶν ἅς παραθέτει ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ περὶ Ἰάρεδ καὶ Ἐνὼχ προκύπτουσι καὶ ἀρνητικοὶ ἀριθμοί. Οὕτω ἐνῷ ὁ Ἰάρεδ γεννᾶται τῷ 4351, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐνὼχ παραδόξως γεννᾶται τῷ 4369, ἤτοι 18 ἔτη πρὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (!!).—δ΄.) Ἐκ τυπογραφικοῦ ἴσως σφάλματος ὡς ἔτος Κατακλυσμοῦ φέρεται κατὰ τοὺς 70 τὸ 3251 καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους τὸ ἔτος 2511, οὐδέτερον τούτων εἶνε ἀληθές· διότι ἀφοῦ παραδέχεται ὡς ἔτη γεννήσεως τοῦ Νῶε, τὸ 3849 κατὰ τοὺς 70 καὶ τὸ 3109 κατὰ τοὺς νεωτέρους, ἂν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς τούτους 600 ἔτη τοῦ Νῶε καθ' ἃ ἐγένετο ὁ Κατακλυσμμὸς, θὰ ἔχωμεν τοὺς ἀριθμοὺς 3249 καὶ 2509. Ἐκ τοῦ λάθους τούτου παρελκυσθεὶς καὶ ὁ φίλος κ. Σωκράτης Λαγουδάκης ἀναφέρει εἰς τὴν διατριβήν του ὡς ἔτη Κατακλυσμοῦ τοὺς ἀριθμοὺς 3251 καὶ 2511, οἵτινες ἐσφαλμένως τίθενται ἀπέναντι τῆς λέξεως Déluge=Κατακλυσμὸς καὶ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ ἀριθμοῦ 2, ὅστις δηλοῖ τὸν χρόνον, καθ' ὃν μετὰ 2 ἔτη ἀπὸ τοῦ Κατακλυσμοῦ ὁ Σὴμ (υἱὸς τοῦ Νῶε) ἐγέννησε τὸν Ἀρφραξάδ. Περιττὸν ἡγούμεθα, ἵνα ἐπιμείνωμεν ἐπὶ πλέον, ὅπως ἀποδείξωμεν τὴν σύγχυσιν καὶ τοὺς ἀναχρονισμούς, οἵτινες ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς χρονολογικοὺς πίνακας τοῦ Διδάκτορος Ποταγοῦ, τοὺς ὁποίους ὅμως κάλλιστα ἠδύνατο οὗτος ν' ἀποφύγῃ ἂν ἐλάμβανεν οἱανδήποτε μετάφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ μετέφερεν ἐκεῖθεν τὰς χρονολογίας χωρὶς νὰ δανεισθῇ παρ' ἄλλων ταῖτας ἀβασανίστως. Τελευτῶντες λέγομεν ὅτι ὁ Διδάκτωρ Ποταγὸς «Θνητὸς ὤν, θνητά τοι πέπονθεν καὶ αὐτός, ἔστιν οὗ ἁμαρτᾶν» καὶ ὅτι, ὁ μὲν φίλτατός μοι κ. Σωκράτης Λαγουδάκης ἰατρός, ἐγένετο θῦμα τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ, οἱ δὲ καλοὶ καὶ ἐπιεικεῖς ἀναγνῶσταί μου ἐγένοντο θύματα τῆς ἐμῆς γλωσσαλγίας, διὸ καὶ ἐξαιτοῦμαι τὴν παρ' αὐτῶν συγγνώμην.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1905.

Ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος

Κ. ΠΑΓΩΝΗΣ

(1) Table Chronologique de l'Histoire Universelle Ancienne par Jean Picot, de Genève, Professeur d'Histoire et de statistique de l'Academie de cette ville....à Genève, 1808 (σελ 277). Καὶ κατωτέρω ἐν σελίδι 280 ἀναγινώσκομεν καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἔτος π.Χρ. 3,044. Ὁ κατακλυσμὸς ἄρχεται κατὰ τοὺς δοκιμωτέρους χρονολόγους, τὴν 25 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1656 ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου. Ἐν τούτοις ἕτεροι ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Κατακλυσμὸς ἤρξατο τὴν 19 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Διήρκεσεν ἐπὶ ἓν ὁλόκληρον ἔτος τοῦ Νῶε ἄγοντος τὸ 600 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.»

Σημ. Ἐκ τῶν παροραμάτων τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει διορθοῦμεν τὸ ἑξῆς ὡς μεταβάλλον τὴν ἔννοιαν:

Σελὶς 257 στήλη β΄. ἀντὶ «Ἀλλ' ὁ Κατακλυσμὸς κατὰ μὲν τοὺς 70 κτλ.» γράφε «Ἀλλ' ὁ Κατακλυσμὸς κατὰ μὲν τοὺς 70 ἐγένετο τῷ 3251, ἤτοι 16 ἔτη πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μαθουσάλα, κατὰ δὲ τοὺς σημερινοὺς τῷ 2511, ἤτοι 72 ὅλα ἔτη πρὸ τοῦ ἔτους 2439 καθ' ὃ ἀπέθανεν ὁ Μαθουσάλα».

ΤΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

ΚΥΤΤΑΞΕΤΕ τὴν ὡραίαν ταύτην εἰκόνα. Εἶνε ἁπλὴ καὶ ἀπέριττος, ἀλλ' ἐγκλείει ὅλον τὸ κάλλος τὸ ὁποῖον συναντᾷ τις εἰς τὸν βωμὸν τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας. Κυττάξατέ την μετὰ προσοχῆς, ἐμβαθύνατε εἰς αὐτὴν καὶ δοκιμάσατε τὴν γλυκυτέραν τῶν συγκινήσεων ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν ἀθῳοτέρων ἐτῶν τῆς ζωῆς σας.

* * *

Μέσα εἰς ἕνα δωμάτιον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀναδίδεται τῆς ἀγάπης τὸ ἄρωμα καὶ τοῦ ἀγνοῦ φιλήματος τὸ μύρον, παρατηρήσατε τὴν γυναῖκα ἐκείνην μὲ τὸ συμπαθὲς πρόσωπον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀκτινοβολεῖ τῆς ψυχῆς ἡ ἀνεξάντλητος καλωσύνη καὶ τῆς καρδίας ἡ ὑπερεκχειλίζουσα χαρά. Εἶναι ὑψηλὸν καὶ ποιητικὸν τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ταύτης. Εἶναι τὸ ὄνομα ποῦ στεφανώνουν τὰ ὡραιότερα τῶν συναισθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, εἶναι τὸ ὄνομα ποῦ ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ τὰ δάκρυα καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πλέον πεπωρωμένου ἀνθρώπου εἶναι τὸ ὄνομα δι' οὗ ὁ Θεὸς ηὐλόγησε τὸν ἱερὸν καὶ πλήρη θελγήτρων δεσμὸν, τὴν οἰκογένειαν, εἶναι τὸ ὄνομα δι' οὗ συμβολίζεται τὸ ἔδαφος τὸ ἐγκλεῖον τὰ ὀστᾶ τῶν ἡμετέρων προγόνων.

Εἶναι ἡ μητέρα.

Μὲ πόσην τρυφερότητα παρακολουθοῦν οἱ ὀφθαλμοί της τὸ ἀθῷον βρέφος μὲ τὸ ἀγγελικὸν μειδίαμα καὶ τὴν χρυσίζουσαν κόμην ποῦ εἶναι ἐξηπλωμένον μέσα εἰς τὸ ραντισμένον ἀπὸ τὰ δῶρα τῆς Μοίρας καὶ ὁλοστόλιστον ἀπὸ τὰ κεντήματα τῆς ἁβρᾶς χειρός της λίκνον.

Εἶναι τὸ τέκνον της.

* * *

Ἡ μητέρα ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ κινεῖ τὸ λίκνον.

Ἀκούσατε τὸ γλυκὺ καὶ πονετικὸ τραγοῦδι ποῦ ἀντηχεῖ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον τῆς ἀγάπης τὴν στιγμὴν ποῦ ἔρχεται ὁ ὕπνος νὰ κλείσῃ γλυκὰ γλυκὰ τὰ βλέφαρα τοῦ βρέφους:

Κοιμήσου ἀγοράκι μου κ' ἐγὼ σὲ νανουρίζω
Κ' ἐγὼ τὴν κούνιά σου κουνῶ ὅσο νὰ σὲ κοιμήσω.
Νὰ πέψτουν τ' ἄνθη πάνω σου, τὰ ρόδα στὴν ποδιά σου,
Τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα τριγύρω στὰ μαλλιά σου.

* * *

Τὸ παιδάκι ἀπεκοιμήθη.

Ἡ μητέρα ἔπαυσε τὸ τραγοῦδι. Οἱ ὀφθαλμοί της ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι προσηλωμένοι ἐπάνω εἰς τὸ λίκνον, ἀλλ' ἡ φαντασία της ταξιδεύει μέσα εἰς ἕνα μαγευτικὸν καὶ ρόδινον κόσμον ὀνείρων.

Ἀκούει ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ παιδιοῦ της τὴν πρώτην λέξιν «μαμά». Τὸ βλέπει μὲ συγκίνησιν νὰ κάμνῃ τὰ πρῶτα βήματα καὶ νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτὴν μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας. Τὸ σπίτι ἀντηχεῖ ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἀπαγγέλλει τὰ ποιήματα ποῦ ἔμαθεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἡ ἀγνὴ καρδία του ἤρχισε

ἐ καλλιεργῆται μὲ τὰ αἰσθήματα τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος. Διηγεῖται εἰς τὴν μητέρα του μὲ ἐνθουσιασμὸν τὰ κατορθώματα τῶν προγόνων του. Μὲ πόσην θέρμην τὸ σφίγγει τότε εἰς τὴν ἀγκάλην της καὶ τὸ καταφιλεῖ.

Τὸν βλέπει ἔφηβον μὲ τὴν στολὴν τοῦ Γυμνασιόπαιδος καὶ τὸ καμαρώνει εἰς τὰς ἐξετάσεις. Ἀκούει μὲ ὑπερηφάνειαν τῶν καθηγητῶν του τὰ συγχαρητήρια.

Τὸ βλέπει χρηστὸν καὶ ἐνάρετον νεανίαν, πιστὸν στρατιώτην τοῦ καθήκοντος. Μὲ πόσην χάριν στηρίζεται εἰς τὸν βραχίονα τοῦ υἱοῦ της. Παντοῦ ἔχουν τὸ καλόν του ὄνομα Τὸν βλέπει νὰ ὁδηγῇ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ὑμεναίου τὴν σεμνὴν καὶ ἀφωσιωμένην τοῦ βίου του σύντροφον. Ὼ πόσα δάκρυα χαρᾶς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Μὲ πόσας εὐχὰς τῆς ἀγαλλομένης καρδίας της ραίνει τὰ εὐλογημένα στέφανα. Μὲ πόσην λαχτάραν παρακαλεῖ τὸν Θεὸν διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων της.

Τὸν βλέπει πατέρα μικροῦ ἀγγέλου καὶ ὦ τί μεγάλη εὐτυχία διὰ τὴν καλὴν μάμμην ! . . .

Ἀκούσατε τὸ γλυκὺ καὶ πονετικὸ τραγοῦδι ποῦ ἀντηχεῖ μέσα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς αἰωνίας ἀγάπης.

Κοιμήσου ἀγ᾽ράκι μου κ᾽ ἐγὼ σὲ νανουρίζω
Κ᾽ ἐγὼ τὴν κούνια σου κουνῶ ὅσο νὰ σὲ κοιμήσω.
Νὰ πέφτουν τ᾽ ἄνθη πάνω σου, τὰ ρόδα στὴν ποδιά σου
Τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα τριγύρω στὰ μαλλιά σου.

Ἡ μάμμη νανουρίζει τὸ ἐγγονάκι της.

*
* *

Μουσικοὶ καὶ συνθέται ποῦ καυχᾶσθε ὅτι κατέχετε τὰ μυστήρια τοῦ μέλους καὶ τῆς ἁρμονίας, μὴ ἐπαίρεσθε. Εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων γλυκύτερα ἀπὸ ὅλας σας τὰς μελῳδίας ἀντηχεῖ τὸ πονετικὸ τραγοῦδι ποῦ ψάλλει ἡ μητέρα ὅταν νανουρίζῃ τὸ παιδί της.

Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΑΛΣΑΒΙΑ

Ἡ

Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΑΒΑΙΩΝ

(Συνέχεια).

Δ'.

ΜΕΤΑ δὲ ταῦτα πορεύθητι πρὸς τὸν «Dahchouchou» καλούμενον ποταμὸν παραλαβὼν πάντας, ὅσους θέλεις εὕρει ἐκεῖ ἐκ τῶν ἀγγέλων (1), τοὺς ὁποίους θέλεις ἐπιφορτίσει, ἵνα ἀνορύξωσι τέσσαρας ποταμούς, οὓς θέλεις καλέσει: «Φουράch Ziβοῦ», ἤτοι ὁ φωτεινὸς (διαυγὴς) Εὐφράτης «Dîjla Ziβοῦ», ἤτοι ὁ φωτεινὸς Τίγρης, «Háchtap Χάν», καὶ «Chapàν Ziβοῦ» (1). Ὕστερον λαβὼν τέσσαρας ἀποθήκας ἀνέμων ἐγκαταστήσεις αὐτὰς ἐν τοῖς τέσσαρσι σημείοις τοῦ ὁρίζοντος, ἀναθήσεις δὲ τὴν φρούρησιν αὐτῶν εἰς τέσσαρας τῶν ἀγγέλων.

Εἶτα ἐγκαταστήσεις ἑπτὰ «Ματαρουθὰτ» διαμερίσματα τοῦ Ἅδου κείμενα ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, ἐν τῷ πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ «Οὔρ» βλέποντι στρώματι) προωρισμένα πρὸς κόλασιν τῶν κακούργων, ἀναθήσεις δὲ τὴν διοίκησιν ἑκάστου τούτων εἰς ἕνα τῶν ἑπτὰ πλανητῶν ὅστις θέλει ἄρχει αὐτοῦ. Οἱ δὲ πλανῆται οὗτοι θέλουσιν ἐκπληροῖ καὶ ἑτέρους προορισμούς· οὕτω δὲ ὁ μὲν Ἥλιος θέλει ἐξουσιάζει τῆς ἡμέρας, ἡ δὲ Σελήνη τῆς νυκτός, οἱ δὲ λοιποὶ θέλουσι παράγει τὰ ποικίλα μετεωρολογικὰ φαινόμενα, ὡς τὴν ἀστραπήν, τὴν βροντὴν καὶ τὰ παρόμοια.

Ὕστερον δὲ τούτων κτίσεις τὸν «Machoúνη Kóchtou», ἤτοι τὸν μυστικὸν κόσμον· λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ «Οὔλαμι Φαταhîλ» (διαμερίσματος συνορεύοντος πρὸς τὸν κόσμον τῶν φώτων) δύο ἄνδρας καὶ δύο γυναῖκας καὶ ἐγκαταστήσας ἐν τῷ «Machoúνη Kóchtou» συζεύξεις αὐτούς, ἐκ δὲ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν ἀποτελεσθήσονται οἱ κάτοικοι τοῦ κόσμου τούτου.

Εἶτα πλάσεις ἐκ τοῦ χοὸς τὸν Ἀδὰμ τῆς γῆς, ἤτοι τὸν «Ἀδὰμ Ἰάουρου Κοδμοΰϊου» ἀφοῦ δὲ τεκνοποιήσῃ συζεύξεις τὰς θυγατέρας αὐτοῦ μετ᾽ ἀνδρῶν ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ «Machoúνη Kóchtou», ἐκ δὲ τῶν θυγατέρων ἐκείνων τὰνάπαλιν ἐκδώσεις συζύγους τοῖς τούτου υἱοῖς. Ταῦτα δὲ πάντα εἰς πέρας ἀγαγών, ἀπελθὼν διαμενεῖς ἐν τοῖς συνόροις τῶν «Ματαρουθὰτ» ἀναλαμβάνων ἐκεῖθεν τὴν διοίκησιν, ὧν ἔπλασας κόσμων. Ἐκτελέσας δὲ ὁ «Hiouîl Ziβοῦ» πάνθ᾽ ὅσα διετύπωσεν αὐτῷ ὁ «Mouρoddapβoύτου», ἀπελθὼν ἐγκατέστη, ἔνθα ἐπέταξεν αὐτῷ.

Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐπληρώθησαν κατοίκων οἱ κόσμοι οὗτοι μεταπεμψάμενος ὁ «Hiouil Ziβοῦ» τὸν «Φαταhîλ», ἕνα τῶν τριακοσίων καὶ ἑξήκοντα οὐρανίων προσώπων ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν τῶν «Ματαρουθὰτ» ἐποπτείαν. Ἰδὼν δὲ ὁ «Φαταhîλ», ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς γῆς ἐπληθύνθησαν λίαν ἔπεμψεν αὐτοῖς ἕνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ (ἤτοι τῶν λοιμῶν) πρὸς μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν· ὡς ἐκ τούτου δ᾽ ἐπληθύνθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν Ἅδην καταφθανουσῶν ψυχῶν. Εἶχε δὲ ὁ «Hiouil Ziβοῦ» φράξει τὴν δίοδον ἐκεῖθεν εἰς τὸν κόσμον τῶν φώτων ἄγουσαν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπετάθη ὁ συνωστισμὸς τῶν ἐκεῖσε ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν προσερχομένων ὥστε λίαν στενὸς ἀπέβη αὐτοῖς ὁ τόπος. Περιελθὼν δὲ ὡς ἐκ τούτου ὁ «Φαταhîλ» εἰς στενόχωρον θέσιν μετέβη πρὸς τὸν «Hiouil Ziβοῦ» καὶ προσεκλαύσατο αὐτῷ τὴν οἰκτρὰν ἐκείνην κατάστασιν· παρεκάλεσε δ᾽ αὐτόν, ὅπως ἀπολύσῃ ἐκείνας ἐκ τῶν ψυχῶν, ὅσαι ἀπέτισαν τὴν ποινὴν αὐτῶν, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὸν Παράδεισον. Ἀλλ᾽ ὁ «Hiouil Ziβοῦ» ἠρνήθη εἰπών: Οὐδέποτε θέλω ἐπιτρέψει νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸν Παράδεισον ψυχὴ μολυνθεῖσα διὰ τῆς ἀνομίας. Πλὴν πέμψον τὸν ἄγγελον «Σουριὴλ» (ὅστις εἶναι ὁ ψυχοπομπὸς Ἑρμῆς τῶν Σαβαίων) εἰς τὸν «Machoúνη Kóchtou» ἔνθα διαμένει ἀνήρ τις ἅγιος ὀνόματι «Σηθιὴλ Bar Adam», ἵνα ἀφελὼν ἄγῃ πρὸ σοῦ τὴν τούτου ψυχήν, ἣν θέλεις χρησιμοποιήσει ὡς μέτρον διὰ τὰς ψυχὰς ἐκείνας, τιθεὶς αὐτὴν μὲν ἐν τῇ μιᾷ πλάστιγγι, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τὴν ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆς καθαρθεῖσαν ψυχήν, ἣν ἐὰν μὲν εὕρῃς ἰσοβαρῆ ἐκείνῃ ἐν καθαρότητι ἀποστελεῖς εἰς τὸν τόπον τῶν μακάρων, εἰ δὲ μὴ κρατήσεις, μέχρις ὅτου τύχῃ πλήρους ἐξαγνισμοῦ. Τότε ὁ «Φαταhîλ» ζητήσας καὶ λαβὼν τὴν τοῦ Σηθιὴλ ψυχήν, ζυγοσταθμίσας εὗρεν αὐτὴν βάρος ἔχουσαν 990 δραμίων· θεὶς δ᾽ ἐν τῇ ἑτέρᾳ πλάστιγγι τὰς ἀποτισάσας τὴν ποινὴν αὐτῶν ψυχὰς οὐδεμίαν εὗρεν αὐτῶν ἰσοβαρῆ τῇ τοῦ Σηθιὴλ ψυχῇ, ὅθεν ἐπανήγαγεν αὐτὰς αὖθις εἰς τὴν κόλασιν.

Προσεδόκων δὲ οἱ τοῦ κόσμου τῶν φώτων πολῖται, ἵνα πληρωθείσης τῆς νέας γῆς ἀνθρωπίνων πλασμάτων ἄρξηται ἀθρόα ἡ προσέλευσις τούτων εἰς τὸν κόσμον αὐτῶν. Μετὰ μακρὰν ὅμως προσδοκίαν ἰδόντες ὅτι οὐδεὶς προσῆλθε πρὸς αὐτούς, δυσηρεστήθησαν σφόδρα, ἀντελήφθησαν δέ, ὅτι τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς αὐστηρότητος τοῦ «Hiouil Ziβοῦ». Ὅθεν μεταβάντες παρὰ τῷ «Mouρoddapβoύτου» ἐξέθεντο αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν, ἐξητήσαντο δὲ παρ᾽ αὐτοῦ ἐπιείκειαν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ψυχῶν, ἧς ἄνευ οὐδεὶς ἦτο δυνατὸν νὰ προσέλθῃ. Ὁ δὲ «Mouρoddapβoύτου» μεταπεμψάμενος τὸν «Hiouil Ziβοῦ» καὶ διαπειθόμενος περὶ τῶν συμβαινόντων ἐνόησεν, ὅτι, ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς αὐτοῦ αὐστηρότητος ἦτο ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐπιστασίαν, ὅθεν διέταξεν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν διακυβέρνησιν τοῦ βασιλείου αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν Φώτων ἐγκαταστήσας ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸν «Ἀουαθὰρ». Ἔκτοτε ἠνοίχθη ἡ δίοδος τῶν «Ματαρουθάτ», ἤρξατο δ᾽ ἐξερχόμενος ἐξ αὐτῶν καὶ προσαρτώμενος εἰς τὸν κόσμον τῶν φώτων κόσμος πολύς.

Ἡ δὲ κρίσις παρ᾽ αὐτοῖς ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὅταν χωρισθῇ τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ Σαβαίου τινός, οἱασδήποτε ποιότητος καὶ ἂν εἶναι οὗτος, ἀφεύκτως ὑποχρεοῦται νὰ μεταβῇ εἰς τὰ «Ματαρουθάτ», εἰς τὰ ὁποῖα ἄγουσι δύο ὁδοί, ἡ μὲν διὰ τὰς καθαράς, ἡ δὲ διὰ τὰς ἀκαθάρτους ψυχάς· διανύουσι δ᾽ ἀμφοτέρας καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ ἐν διαστήματι ἑβδομήκοντα ἡμερῶν. Ἐκ τούτων δὲ ἡ μὲν ἀπηλλαγμένη τοῦ βάρους τῶν ἁμαρτιῶν πορεύεται μόνη ἄνευ βοηθοῦ, τὴν δὲ βεβαρυμένην διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁδηγοῦσι δύο ἐκ τῶν κλητήρων τοῦ Ἅδου. Ἀφικνουμένη δὲ ἡ ψυχὴ εἰς τὰ «Ματαρουθὰτ» παρακάμπτει αὐτά, ἵνα παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον τοῦ «Ἀουαθὰρ» κριθῇ ὑπ᾽ αὐτοῦ· καὶ ἐὰν μὲν εὕρῃ αὐτὴν καθαρὰν παντὸς μολύσματος ἁμαρτίας πέμπει αὐτὴν συνοδευομένην διὰ διαταγῆς αὐτοῦ εἰς τὰς ὄχθας τοῦ «Nahρoudakchoúchou», ἐξ οὗ διαπορθμεύεται εἰς τὴν χώραν τῶν μακάρων ἥτις εἶναι ὁ κόσμος τῶν φώτων, ἔνθα θέλει ἀπολαύει τῆς αἰωνίου χλυδῆς. Ἐὰν δ᾽ ἀποδειχθῇ μεμολυσμένη διὰ τῶν ἀνομιῶν, παραπέμπει αὐτὴν εἰς τὸν «Φαταhîλ» ὁρίζων αὐτῷ τό τε εἶδος καὶ τὸν χρόνον τῆς βασάνου· ὁ δὲ εἰσάγει αὐτὴν πάραυτα εἰς τὸν τόπον τῆς κολάσεως.

Οἱ δὲ τρόποι τῶν βασάνων παρ᾽ αὐτοῖς ποικίλλουσιν ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ἐγκλήματος. Ἐκ τούτων λοιπὸν εἶναι τὸ νὰ τεθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ ἐγκληματίου ἐν τῷ ρεύματι τῆς τοῦ «Οὔρ» ἀναπνοῆς τε καὶ εἰσπνοῆς, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς δύο ἀλληλοδιαδεχομένας ἀντιθέτους πνοάς, τὴν μὲν καυστικωτέραν τοῦ φλογερωτέρου λιβός, τὴν δὲ ψυχροτέραν τοῦ μᾶλλον παγετώδους ἀνέμου· οἱ δὲ οὕτω βασανιζόμενοι εἶναι οἱ μοιχοί.

Ἕτερον βασανιστήριον εἶναι τὸ καλούμενον «Nouρoudiάκου», ἤτοι τὸ πῦρ τοῦ Ἅδου, ὅπερ εἶναι κλίβανος ὑπερεκκαιόμενος, ἐν ᾧ βασανίζονται αἱ ψυχαὶ προσκολλώμεναι ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτοῦ καὶ πάλιν καταβιζόμεναι ἐναλλάξ· οὕτω δὲ βασανίζονται οἱ κλέπται.

Ἄλλος τρόπος εἶναι νὰ τεθῇ ὁ κολαζόμενος μεταξὺ δύο βράχων τεραστίου μεγέθους, οἵτινες πιέζουσι τόσον σφοδρῶς τὸ σῶμα αὐτοῦ ὥστε νὰ ἰσοπεδωθῇ καὶ μικροῦ δεῖν νὰ πνιγῇ, ὕστερον δὲ χαίνουσιν ἀφιστάμεναι αὐτοῦ καὶ τότε ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται τρὶς τῆς ἡμέρας· οὕτω δὲ βασανίζεται ὁ προδότης.

Ἕτερον βασανιστήριον εἶναι ἄλυσις κρεμαμένη ἐκ τῆς στέγης, ἥτις περισφίγγει τὸν λαιμὸν τοῦ ἐγκληματίου, καὶ μένει οὗτος ὀρθὸς ἱστάμενος μὴ δυνάμενος νὰ κάμψῃ τὰ γόνατα ἢ νὰ μεταστῇ τῆς θέσεώς του· οὕτω δὲ τιμωροῦνται οἱ μνησίκακοι.

Ἕτερος τρόπος εἶναι νὰ περιβληθῇ ὁ ἐγκληματίας χιτῶνα ἐκ χιόνος· αὕτη δὲ εἶναι ἡ τιμωρία τῶν κατασκόπων, τῶν συκοφαντῶν, τῶν διαβαλλόντων τοὺς ἀθώους καὶ παραδιδόντων αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀρχῶν.

Ἕτερον βασανιστήριον εἶναι σύρμα ἐκ σιδήρου, ὅπερ πυρακτούμενον μέχρις ὅτου γίνῃ πυρόχρουν εἰσάγεται εἰς τὸ ἓν οὖς τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἑτέρου ἀδιαλείπτως· αὕτη δὲ εἶναι ἡ τιμωρία τῶν ὠτακουστῶν.

Ἕτερος τρόπος εἶναι νὰ πληρωθῶσιν ἀμφότεραι αἱ παλάμαι τοῦ βασανιζομένου, πυρός, ἐφ᾽ οὗ διατάσσεται νὰ φυσᾷ ἵνα μείνῃ ἄσβεστον, μέχρις ὅτου καταστῶσιν αἱ παλάμαι αὐτοῦ, ὡς ἄνθρακες φλεγόμενοι καὶ μὴ καιόμενοι· αὕτη δὲ εἶναι ἡ τιμωρία τῶν ψευστῶν.

Ὑπάρχουσι δὲ παρ᾽ αὐτοῖς καὶ πλεῖστα ἄλλα εἴδη βασάνων, ὧν τὸ διάστημα μηκύνεται ἢ βραχύνεται ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοῦ ἐγκλήματος. Οὐδὲν ὅμως ἐκ τούτων εἶναι ἀτελεύτητον, εἰμὴ διὰ τὸν φονεύοντα ἢ ἐκεῖνον ὅστις γίνεται αἰτία φόνου ἀνθρώπου τινὸς κἂν φονεὺς οὗτος ᾖ, καὶ ἐκεῖνον ὅστις γίνεται αἰτία ἐξωμοσίας Σαβαίου τινὸς δι᾽ οἱονδήποτε λόγον· καὶ διὰ τὸν διακορεύοντα νεάνιδα τινα, διότι τῶν τοιούτων ἡ κόλασις εἶναι αἰώνιος.

Καὶ πάντα μὲν τὰ ῥηθέντα ἀφορῶσιν εἰς τοὺς Σαβαίους· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν, ἐάν τις διάγῃ ἐν τῇ ζωῇ βίον ἀγαθόν, μεταβαίνει ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς τόπον καλούμενον «Chaχinotòν», κείμενον ἐν τῷ «Οὔλαμι Dlahchoúchou», ἔνθα οὐδεμίαν μὲν ὑφίσταται βάσα-

(1) Οἱ ἄγγελοι οὗτοι κατ᾽ αὐτοὺς διαμένουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπλάσθησαν δὲ ἔχοντες τάς τε χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ἐν εἴδει πελέκεων.

(1) Δοξάζουσιν οἱ Σαβαῖοι, ὅτι πάντα τὰ ὕδατα ἦσαν τὸ πάλαι πικρά, ἀλλ᾽ οἱ τέσσαρες ποταμοὶ οὗτοι ἐγλυκάνθησαν, διότι ὁ «Hiouil Ziβοῦ» κατέλιπεν ἐν αὐτοῖς ὀλίγον ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς.

νον· ἀλλ' οὐδὲ τυγχάνει εὐδαιμονίας τινός· ὁ δὲ κακῶς βιώσας ἀπόλλυται ἀναμφιβόλως βρῶμα καθιστάμενος τῷ «Οὔρ».

Ὁ δὲ ῥηθεὶς «Οὔλαμι Dlahchoúchou» εἶναι κόσμος οὐράνιος κείμενος πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ «Ἀουαθάρ», προωρισμένος εἰς διαμονὴν τῶν ἐκ τῶν Σαβαίων ἁμαρτωλῶν, ὡς καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Ἀντίθετος δὲ τούτῳ εἶναι ὁ «Οὔλαμι Δanhoúrou» ἤτοι ὁ κόσμος τῶν φώτων, ὅστις τυγχάνει ἐνδιαίτημα τῶν ἐκ τῶν Σαβαίων ἐκλεκτῶν, κείμενος πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ «Ἀουαθάρ», κατεσκευασμένος δὲ ὅλος ἐκ καθαροῦ κρυστάλλου.

(ἀκολουθεῖ).

Ὁ Ἀρχιμ. ΗΛΙΑΣ ΔΙΠ.

F. COPPÉE

Μετάφρασις Κ. Χ. Π.

Η ΗΘΙΚΗ ΑΜΑΡΤΙΑ

ΕΝΑ βράδυ τοῦ Ἰουνίου — ἕνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ καθαρὰ καὶ ἥσυχα βράδυα, κατὰ τὰ ὁποῖα φαίνεται, ὅτι τὸ νυκτερινὸν σκοτάδι δὲν θὰ ἔλθῃ ποτέ καὶ κατὰ τὰ ὁποῖα, εἰς τὸν βαθυγάλαζον οὐρανὸν περνοῦν καὶ ξαναπερνοῦν τὰ εὐκίνητα χελιδόνια — ὁ γέρο-Καπνοδόχος, ὁ ἡλικιωμένος καπνοπώλης τοῦ χωρίου Saint Martin-l'Eglise, ἐκάθητο εἰς ἓν ξύλινον θρανίον εἰς τὸ κατῶφλι τοῦ μαγαζεριοῦ του καὶ ἐκάπνιζε μὲ μεγάλην ἀπόλαυσιν τὴν πίπαν του.

Ἐκφράζομαι ἄσχημα ὅταν λέγω ὅτι ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του. Ἴσως ὤφειλα μᾶλλον νὰ εἴπω, ὅτι ἡ πίπα του τὸν ἄφινε νὰ τὴν καπνίζῃ· διότι εἰς τὸν συνεταιρισμόν, τὸν ὁποῖον ἀπετέλει ὁ γέρο-Καπνοδόχος καὶ ἡ πίπα του, αὐτὴ ἀναμφιβόλως ἦτο τὸ σπουδαιότερον πρόσωπον καὶ αὐτὴ ἔπαιζε τὸν κυριώτερον ρόλον. Ὁ γέρο-Καπνοδόχος, ἔτσι τὸν ἐπωνόμαζον ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου διὰ τὸ σύννεφον τοῦ καπνοῦ, τὸ ὁποῖον τὸν περιέβαλλε διαρκῶς, ἀνῆκεν εἰς τὴν πίπαν του, ἦτο ὁ ταπεινός της ὑπηρέτης. Τῆς παρεῖχεν ἀπείρους μικρὰς φροντίδας ἐρωτευμένου, τὴν ἐσφόγγιζε καὶ τὴν ἐγυάλιζεν εἰς κάθε στιγμὴν μὲ τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ ἐνδύματός του, τῆς ἐκαθάριζε συχνὰ τὸν σωλῆνα μὲ σύρμα μετάλλινον, καὶ ὅταν αὐτὴ ἡ ἀγαπημένη πίπα δὲν εὑρίσκετο εἰς τὸ στόμα του, ἀνεπαύετο πλησίον τῆς καρδιᾶς του, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τοῦ γιλέκου του, ἐξηπλωμένη ἁπαλὰ εἰς τὴν θήκην της. Καὶ μάλιστα, ἐγὼ τοὐλάχιστον, νομίζω, ὅτι τὴν ἐθεώρει ὡς προικισμένην μὲ λογικὸν καὶ μὲ θέλησιν. Ἀφ' οὗ τὴν ἐγέμιζε μὲ καπνόν, ὁ γέρο-Καπνοδόχος πρὶν νὰ προστρίψῃ τὸ σπίρτον, ἔρριπτεν εἰς τὴν πίπαν του βλέμμα, εἰς τὸ ὁποῖον περιείχοντο τρυφερότης καὶ σέβας συνάμα, ὡσὰν νὰ τῆς ἐζήτει τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἀνάψῃ καὶ τοῦ τὴν ἔδιδε βεβαίως μὲ σημεῖον μόνον εἰς αὐτὸν ὁρατόν· διότι εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης, ἡ ὁποία ἐζωγραφίζετο εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἀπὸ τὸ πρῶτον σύννεφον καπνοῦ, ποῦ ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ στόμα του, καθεὶς διέκρινεν ὅτι ἀπελάμβανε σπανίαν εὔνοιαν καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ πίπα ἄφηνε νὰ τὴν καπνίζουν μόνον καὶ μόνον διότι τὸ ἤθελεν.

Ὁ αἰσθηματικὸς αὐτὸς καπνιστὴς εἶχεν ἐγκατασταθῇ πρὸ δέκα περίπου χρόνων εἰς τὸ χωρίον, διὰ νὰ διευθύνῃ τὸ καπνοπωλεῖον τοῦ ὁποίου ἡ ἰδιοκτήτρια, χήρα ἐπάρχου, ἔμενεν εἰς τὸ Παρίσι. Μὲ τὸ μικρὸν αὐτὸ εἰσόδημα καὶ μὲ τὴν σύνταξίν του ὡς ὑπαξιωματικοῦ ὁ γέρο-Καπνοδόχος, ὁ ὁποῖος πραγματικῶς ὠνομάζετο Πέτρος Μασσόν, ἔζῃ τελείως εὐτυχισμένος μὲ ἀρκετὰς ὥρας ἀργίας, τὰς ὁποίας ἀφιέρωνεν ὅλας εἰς τὴν πολυαγαπημένην του πίπαν. Ὅλοι ὅσοι ἤρχοντο εἰς τὸ στενόχωρόν του καπνοπωλεῖον νὰ γεμίσουν τὴν καπνοσακκοῦλάν των καὶ νὰ ροφήσουν κανὲν "ὀρεκτικὸν" εἶχαν συμπαθήσῃ τὴν αὐστηρὰν αὐτὴν καὶ χρηστὴν φυσιογνωμίαν τοῦ παλαιοῦ στρατιώτου. Εἰς τοὺς νέους χωρικούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὴν δίψαν τῶν πολεμικῶν ἀφηγήσεων περιέγραφε τὰς ἐκστρατείας, εἰς ὅσας εἶχε λάβει μέρος — τὸ Σολφερῖνον, τὸ Μεξικόν, τὰς μάχας ἔξω τῶν Παρισίων — ὅλαι δὲ αἱ μητέρες τὸν ὑπελήπτοντο, διότι δὲν ἐδέχετο κατ' οὐδένα λόγον ἐμπρὸς εἰς τὸ ταμεῖόν του, ὅσους ἐμέθυον, καὶ διότι πρῶτος αὐτὸς ἔλεγεν εἰς τοὺς πελάτας του, ὅταν ἡ συζήτησις ἐθερμαίνετο πέραν τοῦ δέοντος: "Ἐ! ἀρκετὰ γι' ἀπόψε παιδιά!..... Πηγαίνετε νὰ κοιμηθῆτε!"

Τὸ ἥσυχο λοιπὸν αὐτὸ καὶ ὡραῖο βράδυ τοῦ Ἰουνίου ἐν ᾧ ὁ γέρο-Καπνοδόχος ἐκάπνιζε, καθισμένος ἐμπρὸς εἰς τὸ καπνοπωλεῖον του, εἶδεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δρόμου τὸν ἀββᾶν Πουλιὲ νὰ ἔρχεται νὰ ἀγοράσῃ κατὰ τὴν καθημερινήν του συνήθειαν, εἴκοσι λεπτὰ ταμβάκο.

Ἡ συμπάθεια μεταξὺ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ ὀπαδοῦ τοῦ ταμβάκου καὶ τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου καπνιστοῦ εἶχε γεννηθῇ ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ· διότι καὶ οἱ δύο ἦσαν χρηστοί. Καί, τὸ βράδυ ἐκεῖνο, ὁ ἐφημέριος, ἀφ' οὗ ἐρρόφησε μίαν πρέζα ἀπὸ τὴν ταμβακέραν του, τὴν ὁποίαν μόλις εἶχε γεμίσῃ, ἐκάθησεν εἰς τὸ θρανίον πλησίον εἰς τὸν γέρο-καπνοπώλην νὰ ἀναπνεύσῃ ὀλίγον καθαρὸν ἀέρα καὶ νὰ φλυαρήσῃ.

Ἀλλ' ὁ παλαιὸς στρατιώτης ἦτο σιωπηλός. Ματαίως ὁ ἀββᾶς, ὁ ὁποῖος ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἐδοκίμασε νὰ φέρῃ τὴν ὁμιλίαν διὰ τὰ κεράσια, τὰ ὁποῖα ἦσαν τὸ ἔτος αὐτὸ ἰδιαιτέρως εὔχυμα, καὶ διὰ τὴν ἐσοδείαν τῆς κριθῆς ἡ ὁποία προεμηνύετο ἔκτακτος· ὁ γέρο-Καπνοδόχος ἀπήντα μὲ μονοσυλλάβους λέξεις. Εἶχε γίνει ἀποτόμως σκεπτικός, ὡσὰν ἡ παρουσία τοῦ ἀββᾶ νὰ τοῦ εἶχεν ἐξεγείρῃ εἰς τὴν συνείδησίν του παλαιὰν στενοχωρίαν. Ἐπὶ τέλους ἀπέσυρε τὴν πίπαν του ἀπὸ τὸ στόμα, τὴν ἐκύτταξε μίαν

στιγμήν, ὡσὰν νὰ τῆς ἐζήτει συμβουλὴν καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβε, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὴν σιωπηλὴν συγκατάθεσίν της, ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὸν ἀββᾶν Πουλιέ:

«Παππᾶ μου! εἶπεν μὲ ὀλίγην στενοχωρίαν, δὲν μὲ βλέπεις οὔτε εἰς τὴν λειτουργίαν οὔτε εἰς τὸν ἑσπερινόν, ἀλλὰ τὸ ξεύρω δὲν εἶσαι δυσηρεστημένος μαζῆ μου· καὶ ἔχεις δίκαιον, γνωρίζεις ὅτι εἶμαι μόνος εἰς τὸ καπνοπωλεῖον καὶ ὅτι δὲν μοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ κλείσω τὴν ὥραν τῆς ἐκκλησίας.... Κατὰ βάθος πιστεύω εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἡμέραν ποῦ θὰ εἶμαι πολὺ ἄρρωστος καὶ θὰ αἰσθανθῶ ὅτι θὰ περάσω τὸ ὅπλον μου εἰς τὸ ἀριστερὸ χέρι, χωρὶς ἄλλο θὰ στείλω νὰ σὲ ζητήσω· πρὶν νὰ φύγω διὰ τὸ μακρυνὸ ταξεῖδι, θὰ μὲ ἐπιθεωρήσῃς καὶ θὰ μὲ στείλῃς κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Παράδεισον, ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον, μὲ τὴν στολήν μου, μὲ αὔξοντα ἀριθμὸν ἕνα..... Δὲν εἴμεθα σύμφωνοι;..... Δὲν ἔκαμα τίποτε ἀσυγχώρητον εἰς ὅλην μου τὴν ζωήν, μὴ ἀμφιβάλλῃς.... Ἐν τούτοις μία πρᾶξίς μου μὲ ἀπασχολεῖ, ὅταν τὴν ἐνθυμοῦμαι, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην, ἀλλὰ τόσον πολύ, ὥστε συχνὰ μοῦ ἦλθεν ἡ ἐπιθυμία νὰ σοῦ τὴν διηγηθῶ.

— Ὤ! εἶνε πολὺ εὔκολον, ἀπήντησεν ὁ ἐφημέριος κάπως ἔκπληκτος διὰ τὸν σοβαρὸν τόνον τῆς φωνῆς, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπρόφερε τὰς τελευταίας αὐτὰς λέξεις ὁ γέρο-Καπνοδόχος. Εὑρίσκομαι κάθε Σάββατον ἀπὸ τὰς πέντε ἕως τὰς ἕξ εἰς τὸ ἐξομολογητήριον.....

Ἀλλ' ὁ καπνοπώλης τὸν διέκοψεν:

«Ἄ! ἴσια, ἴσια..... Εἶνε πολὺ δυσκολώτερον ἀπὸ ὅτι φαίνεται.... Κάποτε μοῦ γεννᾶται ἡ ἀπορία ἂν αὐτὴ ἡ πρᾶξίς μου εἶνε ἡ καλυτέρα ἢ ἡ χειροτέρα ποῦ ἔκαμα εἰς ὅλην μου τὴν ζωήν..... Ἄκουσε, ἐφημέριέ μου! Σεῖς εἶσθε σὰν τάφοι, ὅταν πρόκειται διὰ μυστικά.... Ἂν σοῦ ἔλεγα τὸ ἰδικόν μου, διὰ νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν γνώμην σου ὡς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, δὲν θὰ ἔμενε μεταξύ μας;....

— Βέβαια, ἀπήντησεν ὁ ἱερεύς. Εἶμαι πάντοτε ἐχέμυθος καὶ ὅταν δὲν πρόκειται περὶ ἐξομολογήσεως. Καὶ ἴσως αὐτὴ ἡ ἐκμυστήρευσις νὰ σὲ ἀνακουφίσῃ.....

— Ἔστω...., εὐχαριστῶ, ἀνεφώνησεν ὁ καπνοπώλης. Μοῦ παρέχεις ἀληθινὴν ἐκδούλευσιν....

Καὶ χαμηλώνων τὸν τόνον τῆς φωνῆς:

«Ἄ! ἀλήθεια! ἡ ἱστορία εἶνε τρομερά.... Ἐν τούτοις ἡ ἐμπιστοσύνη μοῦ ἐπανέρχεται καὶ κάτι ἀόριστον μοῦ λέγει, ὅτι θὰ μὲ κρίνῃς μὲ ἐπιείκειαν.... Μὲ δύο λέξεις νὰ ἡ ὑπόθεσις: ὑπῆρξα συνένοχος ἀπάτης καὶ ἐφόνευσα ἕνα ἄνθρωπον.... ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα πιστεύω, ὅτι ἔπραξα ὅτι ἔπρεπε.... Καὶ ἄκουσέ με».

Ὁ ἀββᾶς, ἐξ ἐνστίκτου, ἀνεπήδησεν ἕως τὸ ἄκρον τοῦ θρανίου. Ἀλλ' ὁ γέρο-Καπνοδόχος οὔτε τὸ ἀντελήφθη κἄν. Ἐκένωσε τὴν πίπαν του, τὴν ἐγέμισεν ἐκ νέου μὲ μεγάλην προσοχήν, τὴν ἤναψεν χωρὶς νὰ βιάζεται, ὠνειροπόλησεν ὀλίγα δευτερόλεπτα μὲ τὸ βλέμμα πρὸς τὸν βαθυγάλαζον οὐρανόν, ὅπου δὲν ἐγλυστροῦσαν πλέον χελιδόνια καὶ ὅπου ἀνεφαίνοντο δειλὰ δειλὰ τὰ πρῶτα ἄστρα καὶ ἤρχισεν ἥσυχα τὴν διήγησίν του:

«Πρέπει νὰ σοῦ 'πῶ πρῶτα ὅτι ἀπὸ τὸ 1868 ἤμουν ἕνας ἀπὸ τοὺς παλαιούς. Εἶχα 14 ἔτη ὑπηρεσίας. Ἤμουν λοχίας καὶ ἀναμφιβόλως λοχίας θὰ ἔμενα πάντοτε· δὲν ἤξευρα κἂν ὀρθογραφίαν. Τὸ στρατιωτικὸν λοιπὸν στάδιόν μου ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένον. Ἔξ ἀκόμη ἔτη ὑπηρεσίας καὶ θὰ εἶχα τὴν σύνταξίν μου καὶ τὸ μετάλλιον, καθὼς καὶ πραγματικῶς συνέβη. Τὸ ἔτος λοιπὸν αὐτὸ κατατάσσουν εἰς τὸν λόχον μας, τὸν τρίτον τοῦ πρώτου, ἕνα ἐθελοντήν, νέον καλῆς οἰκογενείας, ὁ ὁποῖος ὅμως δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ σπουδάσῃ εἰς τὴν Στρατιωτικὴν σχολὴν καὶ ὁ ὁποῖος μ' ὅλον τοῦτο ἤθελε νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν καὶ νὰ λάβῃ τὰς ἐπωμίδας, ἀφ' οὗ περάσῃ ἀπὸ τοὺς κατωτέρους βαθμούς. Εὔμορφο ξανθὸ παλληκάρι, μὲ χρυσὸ μουστάκι, μὲ μίαν λάμψιν ἀνδρείας εἰς τὸ βλέμμα του, καλὸς καὶ εὐπροσήγορος μὲ ὅλους, ἀλλὰ μὲ κάτι σοβαρὸν εἰς τὸ σύνολόν του, τὸ ὁποῖον ἐφανέρωνεν ὅτι ἦτο πλασμένος νὰ γίνῃ ἀρχηγός. Πρῶτος ἐγὼ τὸν ἐδίδαξα νὰ χειρίζεται τὸ ὅπλον· ὕστερον ἀπὸ δέκα πέντε ἡμέρας ἦτο εἰς θέσιν νὰ μὲ διδάξῃ αὐτός· Πλασμένος γιὰ στρατιωτικός, ἦτο μέσα εἰς τὸ αἷμά του. Κάποια συμπάθεια μὲ συνέδεσε μὲ τὸν Λουδοβῖκον Πασκὰλ — ἔτσι ἐλέγετο — καὶ τοῦ ἔδωσα εἰς τὴν ἀρχὴν μερικὰς καλὰς συμβουλάς, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἐχρησίμευσαν νὰ αἰσθανθῇ ὀλιγώτερον τὰς κακουχίας τῆς στρατιωτικῆς ζωῆς. Δεκανεὺς μετὰ ἓξ μῆνας, ἐπετύγχανε μετ' ὀλίγον τὸν βαθμὸν τοῦ λοχίου καὶ ἐγινόμεθα δύο χρυσοῦ φίλοι. Ἂν καὶ ἦτο ἴσος κατὰ τὸν βαθμόν, ἤξευρα ὅτι ἦτο πολὺ ἀνώτερός μου εἰς ὅλα. Εἶχεν ὅμως τὴν καλωσύνην νὰ μὴ μοῦ τὸ φανερώνῃ, τοὐναντίον ἔδειχνε σέβας εἰς ἐμέ, σὰν παλαιόν, χωρὶς νὰ λησμονῇ ποτὲ τὰς μικρὰς ὑπηρεσίας, ποῦ τοῦ παρέσχον, ὅταν ἔφθασε διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ σύνταγμα. Τί λαμπρὸ παιδί!.... Σημείωσε ὅτι ἦτο ὀρφανός, χωρὶς περιουσίαν, ὅτι ὅλας του τὰς σπουδὰς εἶχε κάμῃ εἰς τὸ σχολεῖον δωρεὰν καὶ ὅτι δι' ὅλα του τὰ ἔξοδα δὲν ἐλάμβανε παρὰ εἴκοσι φράγκα ἀπὸ μίαν ἡλικιωμένην συγγενῆ του. Ἐν τούτοις! συνετηρεῖτο καλύτερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τοῦ λόχου μας. Οὔτε μία πεντάρα χρέος καὶ πάντοτε ἕνα πεντόδραχμον εἰς τὴν τσέπην του εἰς τὴν διάθεσιν κάθε συντρόφου του. Ἕνα διαμάντι αὐτὸ τὸ παιδί ... Τί ἄλλο καλύτερον εἶχε νὰ κάμῃ ἕνας γέρος ἄχρηστος σὰν κ' ἐμὲ παρὰ τὰ ἀφοσιωθῇ μ' ὅλην του τὴν καρδιὰ εἰς ἕνα τόσον καλὸν φίλον;

»Ὕστερα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας μονομαχεῖ καὶ δίδει ἕνα καλὸν μάθημα εἰς ἕνα ἄλλον λοχίαν τοῦ λόχου μας, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀπορριφθῇ εἰς τὴν Σχολήν. Ἐρωτῶ τὸν Πασκὰλ διατὶ ἐκτυπήθη μὲ αὐτόν· μοῦ ἀπαντᾷ: «σχεδὸν χωρὶς λόγον». Ἀλλὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν μανθάνω ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς ὀχληρός, μὲ εἶχε περιγελάσῃ διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον κατρακυλοῦσα τὰ ῥ, ὅταν ἔδιδα τὸ πρόσταγμα καὶ ὅτι ὁ Πασκὰλ εἶχε μονομαχήσῃ δι' ἐμέ. Καταλαμβάνεις λοιπὸν παππᾶ μου, ὅτι αὐτὸ τὸ παιδὶ δὲν εἶχε παρὰ νὰ κάμῃ ἕνα μόνον νεῦμα, διὰ νὰ μὲ ἴδῃ νὰ σκοτωθῶ δι' αὐτόν. Δὲν περνᾷ πολὺς καιρὸς καὶ νὰ κηρύσσεται ὁ πόλεμος καὶ τὸ σύνταγμά μας λαμβάνει μέρος εἰς τὴν πρώτην μάχην, 'ςτὸ

Γ'ασεμπουργ. Ἐκεῖ εἶδα τὸν Πασκὰλ διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν φωτιά. Ἦτον ἔξοχος. Ἡ προσωποποίησις τῆς ψυχραιμίας· δὲν διέκρινες ἐπάνω του καμμίαν ταραχήν, μόνον μεταξὺ τῶν δύο φρυδιῶν του, τὰ ὁποῖα κἄπως ἀνεσήκωνεν, ἐσχηματίζετο ἕνα V. Ἀτάραχος ὅμως σὰν παλαιὸς στρατιώτης ἐχειρίζετο τὸ ὅπλον του μὲ τόσην εὐκολίαν σὰν νὰ εὑρίσκετο εἰς τὴν παράταξιν. Εἰς τὰς κακὰς περιστάσεις μόνον ἠμπορεῖ νὰ κρίνῃ κανεὶς τοὺς πραγματικοὺς ἄνδρας. Καὶ εἰς τὴν ὑποχώρησιν οὔτε ἕνας ἀπὸ τὸν οὐλαμόν μας δὲν διεσκορπίσθη οὔτε ἐπέταξε τὸ ὅπλον του. Ὁ Πασκὰλ ἦτο παρών, ἀκούραστος, ἔδιδεν εἰς ὅλους τὸ παράδειγμα. Ἐκλεκτὸς στρατιώτης, καλὰ τὸ εἶχα μαντεύσῃ.

Εἰς τὸ Châlons, ἠθέλησαν νὰ ἀνασυντάξουν τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ μας· τὸν προάγουν εἰς ἀνθυπολοχαγόν. Καὶ ἦτο πολὺ δικαία ἀνταμοιβή. Φαντάσου μὲ πόσην χαρὰν τοῦ ἔλεγα: 'Ανθυπολοχαγέ μου!.... Μετ' ὀλίγας ἡμέρας μᾶς κατασυντρίβουν εἰς τὸ Σεδάν. Ἀλλ' ἤμεθα ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Βινοᾶ, τὸ ὁποῖον κατώρθωσε νὰ σωθῇ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ Παρίσι, ὅπου δὲν ὑπῆρχον ἀρκετοὶ στρατιῶται καὶ μᾶς ἔστελλαν διαρκῶς ἐμπρὸς εἰς τὴν φωτιά. Εἰς τὸ Champigny πληγώνομαι εἰς τὸ πόδι καὶ θὰ μὲ συνελάμβανον αἰχμάλωτον οἱ Πρῶσσοι, ἂν ὁ γενναῖός μου Πασκάλ, καὶ αὐτὸς δύο φορὰς πληγωμένος, δὲν μὲ ἔφερεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἐν ᾧ ἡ σφαῖρες ἐβομβοῦσαν τριγύρω του.... Φαντάζεσαι τί λατρείαν εἶχα δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. Ὅταν λοιπὸν ἦλθε νὰ μὲ ἴδῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν — τότε μόλις ἤρχιζα νὰ περιπατῶ — καὶ εἶδα τὰ δυό του χρυσᾶ γαλόνια καὶ τὸ παράσημον ἔστειλα εἰς τὸν διάβολο τὴν ἱεραρχίαν ἐρρίφθηκα εἰς τὴν ἀγκαλιά του καὶ ἔκλαια σὰν μωρὸ παιδί. 'Υπολοχαγὸς καὶ παρασημοφορημένος! Μόλις εἴκοσι πέντε ἐτῶν! Ἀλλ' ἦτο βέβαιος τώρα νὰ γίνῃ συνταγματάρχης, στρατηγός, ξεύρω κ' ἐγώ, ὅτι ἤθελε. Τὸ μόνον δυσάρεστον δι' ἐμένα ἦτο ὅτι δὲν θὰ εὑρισκόμεθα πλέον μαζῆ. Τὸν ἔστελλαν εἰς τὸ Βορδῶ, μὲ τὸν νέον του βαθμόν, ἐν ᾧ ἐγὼ ἔμενα εἰς τὸ σύνταγμά μας, ὅπου δὲν εἶχα νὰ ὑπηρετήσω παρὰ τρία ἔτη ἀκόμη διὰ νὰ λάβω τὴν σύνταξίν μου.

»Ἀλλ' ὁ ἀνθυπολοχαγὸς Πασκὰλ δὲν ἦτο ἀπὸ ἐκείνους ποῦ λησμονοῦν τοὺς παλαιοὺς ἀδελφικοὺς φίλους. Κάθε δύο μῆνας ἐλάμβανα καὶ δύο τρεῖς φιλικάς του γραμμὰς μὲ μίαν ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν διὰ τὸν καπνόν μου καὶ τἄλλα μικρὰ ἔξοδα καὶ ἔβαζα ὅλα τὰ δυνατά μου νὰ ἀπαντήσω ὅσον ἠμποροῦσα καλήτερον βέβαιος ὅτι θὰ ἐδιάβαζε μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὰ μεγάλα μου γράμματα, ὅμοια μὲ γράμματα μικροῦ παιδιοῦ.

»Ἐπέρασεν ἀρκετὸς καιρός. Ἔφυγα πλέον ἀπὸ τὸν στρατόν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σύνταξίς μου δὲν μὲ ἔφθανεν, ἐζήτησα καὶ εὗρον τὴν θέσιν φύλακος παλαιῶν ὁλικῶν εἰς ἕνα ἐργολάβον κατεβαφίσεων, πλησίον εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ivry. Ἓν ἀπόγευμα, ἐν ᾧ ἐτακτοποιοῦσα μερικὰ παλαιὰ σίδηρα ἔξαφνα ἀκούω νὰ μὲ φωνάζουν. Στρέφω καὶ βλέπω τὸν ὑπολοχαγόν μου μὲ πολιτικά, ἀλλὰ πάντοτε μὲ τὸ ὡραῖο ἐκεῖνο παράστημα, ἐν ᾧ εἰς τὴν κουμβότρυπαν τῆς ρεδιγκότας του διεκρίνετο ἡ μικρὰ κόκκινη ταινία.

»Ὄχι ὅμως πλέον ὑπερήφανος ἀπὸ ἄλλοτε. Μὲ ἀγκαλιάζει, μὲ ἐρωτᾷ πῶς εἶμαι, ἐὰν εἶμαι εὐχαριστημένος.

— »Ξεύρεις, ἀνθυπολοχαγέ μου, τοῦ λέγω, ὅτι εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποῦ σὲ βλέπω μὲ πολιτικά;....

— »Ἔ! λοιπόν, καλέ μου Πέτρε, δὲν θὰ μὲ ἴδῃς πλέον διαφορετικά.

— »Διατί; τί σημαίνει αὐτό;....

— »Ὅτι δὲν εἶμαι πλέον στρατιωτικός, ἔδοσα τὴν παραίτησιν μου.....

»Φαντάζεσαι τὴν ἔκπληξίν μου. Ἕνας τόσον καλός, τόσον ὡραῖος στρατιώτης! Ν' ἀφήσῃ τὸν στρατόν, νὰ ἐγκαταλείψῃ τόσον λαμπρὸν στάδιον! Χωρὶς ἄλλο θὰ εἶχε σοβαροὺς λόγους, ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἦτο πολὺ δυσάρεστον!

»Ἐπεριπατήσαμεν ὀλίγον εἰς τὴν ἀποθήκην ποῦ ἦτο γεμᾶτο ἀπὸ παλαιὰ ὑλικὰ καὶ μοῦ διηγήθη τὴν αἰτίαν. Διὰ μίαν γυναῖκα..... Ἄφηνε τὴν ὑπηρεσίαν διὰ μίαν γυναῖκα..... Ἔπρεπε νὰ τὸ καταλάβω. Εἰς τὴν Τουλούζην, ὅπου ὑπηρετοῦσε τελευταίως, εἶχεν ἐρωτευθῆ τὴν κόρην καθηγητοῦ ἑνὸς λυκείου, ὁ ὁποῖος κατοικοῦσεν εἰς τὸ ἴδιον σπίτι μὲ αὐτόν. Ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπανδρευθῇ ἂν δὲν ἔχῃ ὡρισμένην προῖκα, καὶ ὁ ὑπολοχαγός μου, καθὼς καὶ ὁ μέλλων πενθερός του δὲν εἶχαν οὔτε μίαν πεντάρα ἀπὸ τὰς τριάντα χιλιάδας φράγκα, ποῦ ἀπαιτοῦνται. Καὶ τότε, ἀπὸ ἀπελπισίαν, ἔδοσε τὴν παραίτησίν του. Εὐτυχῶς εἶχεν εὕρῃ μίαν πολὺ καλὴν θέσιν εἰς τὸ Παρίσι, εἰς ἕνα τραπεζίτην ἐξ αἰτίας τοῦ παρασήμου του. Καί, καθὼς ἔλεγεν, εἰλικρινῶς, δὲν ἦτο καθόλου μετανοημένος· ἦτο τελείως εὐτυχισμένος μὲ τὴν γυναικοῦλά του καὶ μὲ τὸν διάδοχόν του τὸν ὁποῖον ἐπερίμενε μὲ μεγάλην ἀνυπομονησίαν. Καὶ ἤρχετο νὰ μὲ προσκαλέσῃ νὰ γευματίσω μαζῆ των τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν εἰς τὴν ἐρωτικήν των φωλιὰ εἰς ἓν πέμπτον πάτωμα, εἰς τὴν λεωφόρον τῶν Βατινιόλ.

Ἐπῆγα μὲ τὴν κυριακάτικήν μου στολήν, στολισμένος σὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ μὲ ἐπιθεωρήσῃ ὁ συνταγματάρχης. Ἅμα εἶδα τὴν κυρίαν Πασκάλ, τί νὰ σοῦ 'πῶ παππᾶ μου, ἔδοσα δίκαιον εἰς τὸν ὑπολοχαγόν μου. Μία ξανθή, τόσον νέα, τόσον γελαστή, τόσον ἀγαπητὴ μὲ τὰ μεγάλα της γαλανὰ μάτια, γεμᾶτα ἀπὸ καλωσύνην. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπολοχαγός μου ἦτο συμπαθητικώτατος πλησίον της· ἠσθάνεσο ὅτι τὴν ἀγαποῦσε μὲ πάθος καὶ τρυφερότητα συγχρόνως σὰν γυναῖκα καὶ σὰν παιδί. Τί ὡραῖα ποῦ ἐπέρασα! Ἡ κυρία Πασκὰλ μὲ μετεχειρίσθη σὰν παλαιὸν φίλον καὶ φαντάζεσαι τὴν χαράν μου, ὅταν παρετήρησα, ὅτι ὁ σύζυγός της τῆς εἶχεν ὁμιλήσῃ συχνὰ διὰ τὸν παλαιόν του σύντροφον. Καὶ ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἕνα κρασὶ τοῦ Σωμύρ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐρρόφησα ὄχι ὀλίγα ποτηράκια εἰς ὑγείαν τοῦ "διαδόχου" ποῦ ἐπερίμεναν, ὥστε ὅταν ἐπέστρεφα εἰς τὸ Ivry ἤμουν ὀλίγον εἰς τὸ κέφι καὶ ἐτραγουδοῦσα σιγὰ σιγά· μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔπαυα νὰ σκέπτωμαι τί ἁρμονικὸ ταῖρι θὰ ἀποτελοῦσεν ὁ

ὑπολοχαγός μου καὶ ἡ ξανθή του καὶ τοὺς ηὐχόμουν κάθε δυνατὴν εὐτυχίαν.

»Καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχαν ὄχι ὀλίγην· φαίνεται ὅτι ὁ Πασκὰλ ἀντελήφθη ἀμέσως τὸν μηχανισμὸν τῆς ἐργασίας του τόσον καλά, ὥστε ὁ διευθυντής του τὸν προσέλαβε μετὰ δύο ἔτη συνεταῖρόν του, καὶ ὁ ὑπολοχαγός μου ἐπήγαινε τακτικὰ εἰς τὸ Χρηματιστήριον καὶ ἐκέρδιζεν ὄχι ὀλίγα. Εἰς τὸ σπίτι του εἶχεν ἀνάλογον εὐτυχίαν· δύο ἀγοράκια καὶ ἕνα κοριτσάκι εἰς διάστημα τριῶν χρόνων. Καὶ εὔμορφα! Ἀληθινὰ παιδιὰ ἐρωτευμένων. Τὴν πρώτην Κυριακὴν κάθε μηνός, τακτικὰ πλέον, ἔτρωγα μαζῆ των. Διότι ἡ εὐτυχία δὲν ἀλάσσει, ὅσους ἔχουν καλὴ καρδιὰ καὶ οἱ Πασκὰλ δὲν ἦσαν ἀπὸ ἐκείνους ποῦ κοκκινίζουν διὰ τοὺς ταπεινοὺς των φίλους. Δὲν κατοικοῦσαν πλέον εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, ἀλλὰ εἰς μίαν ὡραίαν κατοικίαν εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, εἰς τὴν λεωφόρον Ὠσμὰνν καὶ οἱ ὑπηρέται των ἐφοροῦσαν ἄσπρον λαιμοδέτην. Ἐννοεῖς ὅτι ἔβαζα ὅλα μου τὰ δυνατὰ νὰ ἐνδύωμαι καλήτερα, ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἐφαινόμουν ὅ,τι ἤμουν, δὲν εἶν' ἀλήθεια; κοινὸς ἄνθρωπος, ἕνας πτωχὸς διάβολος. Καὶ ὅμως! ἀδᾶ μου, μὲ ἐδέχοντο πάντοτε ὁ ὑπολοχαγός μου μὲ τὸ ἐγκάρδιον σφίγξιμο τοῦ χεριοῦ, ἡ εὔμορφη κυρία του του μὲ ἕνα μειδίαμα, καὶ τὰ παιδιά των ἤρχοντο ἀμέσως νὰ μὲ φιλήσουν. Εὑρίσκεις πολλοὺς πλουσίους σὰν αὐτούς;

»Ὅλα ἐπέρασαν καλὰ ἕως τὸν χειμῶνα τοῦ 1880 καὶ πολλὰς φοράς, ὅταν ἐσυλλογιζόμουν ὅτι ὁ Πασκὰλ εἶχε τώρα ὅτι ἤθελε, εὕρισκα ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀφήσῃ τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα ἦτο λαμπρά. Ἀλλὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Δεκεμβρίου παρετήρησα, ὅτι ἦτο ἀψηφημένος καὶ ἀπησχολημένος καὶ ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἐνεθυμεῖτο μίαν παλαιάν του συνήθειαν τὴν ὁποίαν εἶχεν, ὅταν ἦτο στενοχωρημένος: ἐδάγκανε μὲ πεῖσμα τὸ ἄκρον τοῦ ξανθοῦ του μύστακος.

— »Τί ἔχει ἀρά γε; ἐσκεπτόμουν, ὅταν ἐπέστρεφα. Τὰ παιδιά του εἶνε ὑγιέστατα. Ὅταν κυττάζῃ τὴν γυναῖκά του, τὸ βλέμμα του εἶνε γεμᾶτο ἀγάπην καὶ τρυφερότητα.... Ἀρκεῖ μόνον νὰ πηγαίνουν καλὰ αἱ ἐργασίαι του.... Μὲ τὸ διαβολεμμένο αὐτὸ χρῆμα, δὲν εἶνε κανεὶς ποτὲ βέβαιος διὰ τίποτε.

»Καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην δὲν ἐκοιμήθην καθόλου.... ἔτσι εἶνε αἱ καλαὶ φιλίαι.... Ὅλην τὴν ἡμέραν ἤμουν ἀνήσυχος, εἶχα τὴν προαίσθησιν κἄποιου δυστυχήματος....

»Εἰς τὰς 10 τὸ βράδυ, πρὶν νὰ κοιμηθῶ, ἤναψα τὸ φανάρι μου καὶ ἤρχισα τὴν περιοδείαν μου εἰς τὴν ἀποθήκην ὅπως ἔκαμα καθημερινῶς. Λάσπη καὶ ὑγρασία τρομερά. Εἰς τὸν οὐρανὸν οὔτε ἕν ἄστρον. Ἔξαφνα ἀκούω νὰ κωδωνίζουν εἰς τὴν ἐξώθυραν. Ποιὸς νὰ ἦτο τόσον ἀργά; Ἀνοίγω καὶ εἰς τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ μου διακρίνω τὸν ὑπολοχαγόν μου μὲ τὴν γοῦνάν του τριγύρω εἰς τὸν λαιμόν. Ἀμέσως ἐνόησα ὅτι εἶχε κἄτι σοβαρόν. Ἦτο ὠχρὸς καὶ μεταξὺ τῶν δύο φρυδιῶν του διέκρινα τὸ ἴδιον ἐκεῖνο ζάρωμα, εἰς σχῆμα V, τὸ ὁποῖον ἐσχηματίζετο ἄλλοτε, εἰς τὴν μάχην, ἐμπρὸς εἰς τὸν κίνδυνον.

»Μοῦ λέγει ἀποτόμως:

— »Μασσόν, σὲ χρειάζομαι ἀπόψε.... Σοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ συνοδεύσῃς.... ἀμέσως;

— »Χωρὶς ἄλλο.... Παρών! ἀπαντῶ χωρὶς νὰ διστάσω καθόλου.

— »Μπορεῖς νὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ ἐδῶ, νὰ ἐπιστρέψῃς μετὰ δύο ὥρας, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθῇ κανείς;

— »Εὐκολώτατα. Εἶμαι ἐντελῶς μόνος μου ἐδῶ τὴν νύκτα.... Ποιὸς μὲ συλλογίζεται;.... Ἡ συνοικία εἶνε ἐντελῶς ἔρημος, οὔτε μία γάτα δὲν ἀπαντᾷ κανεὶς εἰς τὸν δρόμον τὴν νύκτα.

— »Λοιπόν, ἔλα, ἐξακολουθεῖ ὁ ὑπολοχαγός μου μὲ τόνον ἀπότομον, ὁ ὁποῖος δὲν προεμήνυε τίποτε καλόν. Σβοῦσε τὸ φανάρι σου, κλείδωσε τὴν ἐξώθυραν, καὶ τὸ κλειδὶ εἰς τὴν τσέπην σου.... καὶ ἀκολούθησέ με.

»Ὑπήκουσα φυσικά. Ἤμουν ἕτοιμος νὰ ἐξέλθω. Φεύγομεν. Ἐπεριπατοῦσε τόσον γλήγορα ὥστε μόλις τὸν ἔφθανα. Περνοῦμεν τὸ πλακόστρωτον πλησίον εἰς τὸν ποταμόν, εἰς τὴν Γέφυραν τοῦ Ἀουστερλίτς. Οὔτε λέξιν. Ποῦ καὶ ποῦ δειλὰ τοῦ ἔρριπτα ἕνα βλέμμα πλάγιον. Τὸ πρόσωπό του μισοκρυμμένον εἰς τὸ γουναρικὸν ἦτο καταζαρωμένον καὶ μὲ ἐφόβιζε. Καὶ εἰς κάθε στιγμὴν ἔσπρωχνε τὸ μουστάκι του μὲ νευρικὸν κίνημα εἰς τὸ στόμα του νὰ τὸ δαγκάσῃ. Ἤθελα νὰ τὸν διακόψω, νὰ τὸν ἐρωτήσω ποῦ διευθυνόμεθα τόσον βιαστικά, ἀλλὰ δὲν ἐτολμοῦσα. Ἔξαφνα μοῦ λέγει σιγά:

— »Μήπως εἶσαι κουρασμένος; Μπορεῖς νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕως τὴν πλατεῖαν τῶν Ἀπομάχων; Ἐκεῖ πρέπει νὰ φθάσωμεν.

— »Ὅπου θέλεις, ὑπολοχαγέ μου.

»Α! ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω αὐτὸν τὸν περίπατον. Ἕν, δυό.... ἕν, δυό.... βῆμα γυμναστικόν. Ἀτελείωτο τὸ πλακόστρωτον, πλησίον εἰς τὸν ποταμόν, ὅπου ὠχρὰ ἀντενακλῶντο τὰ φῶτα τῶν φαναριῶν.... Ποῦ καὶ ποῦ κανὲν ἁμάξι.... Ὀλίγοι διαβάται βιαστικοί. Καὶ κἄποτε κανὲν λεωφορεῖον ἐκυλίετο βαρὺ σὰν ἀποκοιμισμένο. Ὅταν πρόκειται νὰ συμβῇ κακὸν δι' ἕνα ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ κανεὶς ὅπως ἀγαποῦσα τὸν Πασκάλ, τὸ προαισθάνεται τὸ μαντεύει. Καὶ ἡ καρδιά μου ἐκτυποῦσεν εἰς τὸ στῆθός μου δυνατά....

»Ἐπὶ τέλους ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πλατεῖαν. Ἐντελῶς ἔρημος. Ἤκουσα ἕνα μακρυνὸν ὡρολόγι νὰ κτυπᾷ τὰς ἕνδεκα παρὰ τέταρτον. Ὁ ὑπολοχαγός μου διηυθύνθη εἰς τὸν κῆπον· τὰ δένδρα ἦσαν χωρὶς φύλλα, ἀλλὰ ἦτο ἐντελῶς σκοτεινά. Ὀλίγον ἔλειψεν νὰ κτυπήσωμεν εἰς ἕν θρανίον. Ἐρρίφθη ἐπάνω κατακουρασμένος καὶ μὲ διέταξε μὲ ἕνα τόνον φωνῆς, ποῦ μὲ ἔκαμε νὰ τρέμω:

— »Κάθησε!

»Ὅταν ὅμως ἐκάθισα εἰς τὸ πλευρόν του, μοῦ ἔσφιγξε τὸ χέρι μου καὶ ἠσθάνθην τὴν παλάμην του ποῦ ἔκαιε τρομερά.

— »Μ' ἀγαπᾶς, δὲν εἶν' ἀλήθεια; μοῦ εἶπε.

— »Καὶ ἐρωτᾶς ἀκόμη, ὑπολοχαγέ μου;....

— »Ναί, διότι θὰ σοῦ ζητήσω κἄτι πολὺ σοβαρόν.

— »Σᾶς ἀκούω.

— »Ἔ! λοιπόν! Εἶμαι ἄνθρωπος κατεστραμμένος!

Καὶ ὁ τόνος μὲ τὸν ὁποῖον ἐπρόφερε τὰς τελευταίας αὐτὰς λέξεις μὲ ἔκαμε νὰ ἀνατριχιάσω.

— »Κατεστραμμένος! καθ' ὁλοκληρίαν! Διατὶ δὲν ἔμενα πτωχὸς ἀξιωματικὸς ὅταν δὲν εἶχα οὔτε εἴκοσι φράγκα εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός, ἀφ' οὗ εἶχα πληρώσῃ τὸ δωμάτιον, τὴν τροφήν μου; Τέλος πάντων ὅτι ἔγινεν, ἔγινε.... Συλλογίσου, παλαιέ μου φίλε, ὅτι ὁ Κρέλμαν ὁ συνεταῖρός μου, εἶνε ἕνας παληάνθρωπος, κατεχράσθη τὴν ὑπογραφήν μου, μὲ ἐξέθεσεν εἰς χίλιες βρωμοδουλειὲς καὶ ὅτι εἰς ἕνα, δύο μῆνας, θὰ ἐπέλθῃ ἡ πτώχευσις, ἡ καταστροφὴ καὶ θὰ ἤμεθα καὶ ἐκεῖνος καὶ ἐγὼ ἠτιμασμένοι!

»Τέτοια ἀποκάλυψις ἦτο τρομερὰ δι' ἐμένα. Σὰν ἀστραπὴ ἐπέρασεν ἀπὸ τὸν νοῦν μου μία παλαιὰ ἱστορία εἰς τὴν Μοσταγανέμ, ἐνεθυμήθην ἕνα παλαιὸν λοχαγὸν τοῦ οἰκονομικοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε καταχρασθῇ τὰ χρήματα τοῦ ταμείου τοῦ συντάγματος καὶ τοῦ ὁποίου ἡ στρατιωτικὴ καθαίρεσις εἶχε γίνῃ ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸ σύνταγμα.... Καὶ ἐπερνοῦσεν ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἡ εἰκὼν ἐκείνη, ἔβλεπα τὸν παλαιότερον λοχίαν νὰ τοῦ ἀφαιρῇ τὰς ἐπωμίδας του!

»Ὑπῆρξα μόνον ἀδύνατος, τυφλός, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀτυχής μου φίλος· δὲν πιστεύω ν' ἀμφιβάλλῃς. Ἀλλ' ἔθεσα τὴν ὑπογραφήν μου, εἶμαι ὑπεύθυνος.... Ἀλλὰ μεῖνε ἥσυχος! Ὁ ὑπολοχαγὸς δὲν θὰ ἀτιμασθῇ.... Ἀπόψε, ἀφ' οὗ ὁ Κρέλμαν μοῦ ἐξέθεσε καθαρὰ τὴν κατάστασίν μας, ὅπως εἶνε ἀπελπιστική, ἐπέστρεψα εἰς τὸ σπίτι καὶ ἐγέμισα τὸ περιστροφόν μου.

»Δὲν ἐκράτησα τὴν ἔκπληξίν μου καὶ τὸν πόνον μου καὶ τοῦ ἐφώναξα:

— »Θὰ αὐτοκτονήσῃς;

— »Θὰ ἐπροτιμοῦσες, ἀπήντησε, νὰ μ' ἔβλεπες νὰ μὲ συλλάβουν, νὰ μὲ καταδικάσουν καὶ νὰ μὲ διαγράψουν ἀπὸ τὴν Λεγεῶνα τῆς Τιμῆς; Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀληθινὴ κατάστασις· μὲ περιμένουν τὰ δικαστήρια.... Δὲν θέλω εὐαισθησίαν ἀπὸ σέ, ξεύρω ὅτι ὁμιλῶ εἰς ἄνδρα! Μάθε λοιπὸν ὅτι δὲν μοῦ μένει πλέον παρὰ νὰ πετάξω τὰ μυαλά μου εἰς τὸν ἀέρα!

»Ἀγαποῦσα τὸν ὑπολοχαγόν μου σὰν ἀδελφόν. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἡ τιμή. Ἀφ' οὗ εἶχαν φθάσει τὰ πράγματα ἕως ἐδῶ, δὲν εἶχα παρὰ νὰ τὸν ἐπιδοκιμάζω, δῆλα δὴ νὰ σιωπῶ.

— »Ὥστε εἴμεθα σύμφωνοι, ἐπανέλαβεν ὁ πτωχός μου φίλος. Ἂν μοῦ ἀρνηθῇς ὅ,τι θὰ σοῦ ζητήσω δὲν ἔχω παρὰ νὰ στηρίξω τὸ περίστροφόν μου εἰς τὸν ἀριστερόν μου κρόταφον καί.... θὰ ἀποθάνω μὲ τὴν σκληρὰν σκέψιν, ὅτι θὰ ἀφήσω τὴν οἰκογένειάν μου χωρὶς πόρους, εἰς τοὺς πέντε δρόμους. Ἀπὸ αὐτὴν λοιπὸν τὴν λύπην, σοῦ εἶνε δυνατόν, καλέ μου Μασσόν, σοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ ἀπαλλάξῃς;

»Ἐνόμισα ὅτι εἶχε τρελλαθῇ καὶ τοῦ εἶπα χωρὶς καὶ ἐγὼ νὰ τὸ ἐννοήσω:

— »Μὲ ποῖον τρόπον;

»Ἀλλ' ὁ ὑπολοχαγός μου εἶχε μίαν τρομερὰν σκέψιν, ὅπως θὰ ἴδῃς.

— »Ἀπὸ ἀρκετὰ ἔτη, καθὼς ξεύρεις, μοῦ ἐψιθύρισεν, ἐκέρδιζα πολλὰ χρήματα· δὲν ἔκαμα οἰκονομίας, ἐνόμιζα ὅτι θὰ διαρκέσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις καὶ ὅτι εἶχα ἀκόμη καιρόν. Καὶ ἔπειτα ἠσθανόμουν τόσην εὐχαρίστησιν νὰ περιβάλλω μὲ περιποίησιν καὶ πολυτέλειαν ὅσους ἀγαποῦσα! Ἐν τούτοις ἔλαβα μίαν καλὴν πρόνοιαν. Ἠσφάλισα τὴν ζωήν μου ὑπὲρ τῆς γυναικός μου.... Ἂν ἀποθάνω ἀπὸ θάνατον φυσικὸν — ἡ αὐτοκτονία εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις δὲν λογαριάζεται — θὰ τῆς πληρώσουν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκα.... τώρα πρόσεξε καλά.... Πάρε αὐτὸ τὸ μαχαῖρι.... θὰ σοῦ δώσω τὸ ὡρολόγι μου καὶ τὰ χρήματά μου.... Θὰ μὲ κτυπήσῃς εἰς τὴν καρδιά, θὰ μὲ φονεύσῃς μὲ τὸ πρῶτον κτύπημα.... Ἔπειτα θὰ ἀνοίξῃς τὰ ἐνδύματά μου, σὰν νὰ μὲ εἶχαν κλέψῃ, καὶ θὰ ἐπιστρέψῃς ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν ἀποθήκην ὅσον σοῦ εἶνε δυνατὸν ταχύτερα. Πρὸ παντὸς μὴ λησμονήσῃς τὸ μαχαῖρι. Κανεὶς δὲν θὰ ὑποπτευθῇ τίποτε.... Αὔριον θὰ εὕρουν ἐδῶ τὸ πτῶμά μου, θὰ νομίσουν ὅτι μὲ ἐδολοφόνησαν, ἡ ἑταιρεία θὰ πληρώσῃ καὶ ἡ οἰκογένειά μου θὰ ἔχει νὰ ζήσῃ.... Τὸ γνωρίζω, κλέπτω τὴν ἑταιρείαν.... ἀλλὰ εἶνε πλουσία καὶ ἔπειτα αὐτὸ ἐνδιαφέρει τὴν συνείδησίν μου, θὰ ἐξηγηθῶ μὲ τὸν καλὸν Θεόν, ἂν ὑπάρχῃ. Ἀπὸ σὲ ζητῶ ἁπλούστατα νὰ μοῦ κάμῃς τὴν τελευταίαν αὐτὴν χάριν εἰς ἐμέ, τὸν φίλον σου, τὸν παλαιόν σου σύντροφον.... Ἐνόησες, καλέ μου Μασσόν;

»Ἂν εἶχα ἐννοήσῃ· πολὺ καλὰ μάλιστα. Ἀλλὰ εἶχα παγώσῃ ἕως τὰ κόκκαλα. Νὰ τὸν φονεύσω μὲ τὸ χέρι μου! τὸν ὑπολοχαγόν μου! Τὸν μόνον μου φίλον! Ὄχι! ὄχι!.... Ποτὲ δὲν θὰ ἔχω αὐτὸ τὸ θάρρος!.... Ἀλλὰ μοῦ ἔσφιξε τὰ χέρια, μὲ παρεκάλεσε, ἔκλαυσε γυρμένος εἰς τὸν ὦμόν μου, ἐν ᾧ μὲ ἐθώπευε σὰν μικρὸ παιδί!.... Ὁ ἀτυχὴς ἤξευρεν ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ἐδεχόμην καὶ εἶχεν εἰδοποιήσῃ τὴν γυναῖκά του ὅτι ἐπειδὴ ὑπέφερεν ἀπὸ πονοκέφαλον θὰ ἔκαμε μακρυνὸν περίπατον.... Μιὰ νυκτερινὴ ἐπίθεσις καὶ ὁ φόνος ἑνὸς διαβάτου μοναχικοῦ δὲν εἶνε καὶ ἀπίθανος. Ὦ! καὶ χίλια ἔτη ἀκόμη ἂν ζήσω, θὰ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴν τρομερὰν ὥραν ποῦ ἐπέρασα τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὸ ἔρημο αὐτὸ μέρος, νὰ ἀκούω τὸν δυστυχισμένο τὸν Πασκὰλ νὰ μοῦ ζητεῖ μὲ λυγμοὺς τὸν θάνατον!

Τέλος, μὲ τὰς πολλὰς παρακλήσεις — τόσον χειρότερα ἂν σοῦ προξενῶ φρίκην, παππᾶ μου — μὲ ἔπεισε νὰ κάμω ὅτι ἤθελε.... Καὶ τοῦ ὑπήκουσα! Ναί, γιὰ τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν τὸν ἔσφιγξα ἐπάνω στὴν καρδιά μου, τὸν ἐφίλησα στὸ στόμα, ὅπως ἄλλοτε πρὶν ἀπὸ τὴν πρώτην μάχην, καὶ τὸν ἐκτύπησα κατάμεσα εἰς τὸ στῆθος καὶ ἔφυγα σὰν νὰ εἶχαν πάρῃ φωτιὰ τὰ ἐνδύματά μου.... Εἰς τὴν γέφυραν τῆς Ὁμονοίας ἔρριψα εἰς τὸν Σηκουάναν τὸ μαχαῖρι, γεμᾶτο αἵματα, τὸ ὡρολόγι καὶ τὰ χρήματα, καὶ ἐπέστρεψα σὰν τρελλὸς εἰς τὸ Ivry, ὅπου ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἔκαμα ἄλλο παρὰ νὰ κλαίω!.... Ὅλα συνέβησαν ὅπως τὰ εἶχε προΐδῃ. Ἐνόμισαν ὅτι κάποιος τὸν εἶχε δολοφονήσῃ διὰ νὰ τὸν κλέψῃ, ἡ ἑταιρία ἐπλήρωσε τὸ ποσὸν καὶ ἡ κυρία Πασκὰλ εἶχε μὲ τί νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἀναθρέψῃ τὰ παιδιά της. Ὕστερον ὅμως ἀπὸ ὅτι ἔκαμα, μοῦ ἦτον ἀληθινὸν μαρτύριον νὰ τοὺς βλέπω πλέον. Ὄχι! δὲν μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ βλέπω ἐκείνην, τὴν ὁποίαν

ἔκαμα χήραν καὶ ἡ ὁποία μὲ τίποτε δὲν θὰ παρηγορεῖτο. Νὰ βλέπω τὰ δυστυχισμένα ἐκεῖνα ὀρφανὰ νὰ μοῦ πηδοῦν εἰς τὸν λαιμόν, νὰ πρέπει νὰ τὰ θωπεύω μὲ τὸ ἴδιο τὸ χέρι, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφόνευσα τὸν πατέρα των!.... Ὄχι, δὲν 'μπορεῦσα πλέον!... Τότε μοῦ ἐπρότειναν νὰ διευθύνω αὐτὸ τὸ καπνοπωλεῖον καὶ ἐδέχθηκα διὰ νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ αὐτούς, διὰ νὰ ἀφήσω τὸ Παρίσι. Τοὺς γράφω κάποτε καὶ ξεύρω ὅτι δὲν εἶνε πολὺ δυστυχεῖς. Τοὐλάχιστον ἡ πρᾶξίς μου δὲν ἦτο ἀνωφελής.

»Μ' ὅλα ταῦτα τὸ σκέπτομαι συχνὰ τὴν νύκτα ὅταν ἀγρυπνῶ καὶ αἰσθάνομαι πολὺ μεγάλην λύπην καὶ συχνὰ μοῦ ἦλθεν νὰ σοῦ τὸ διηγηθῶ, παππᾶ μου, εἰς τὸ ἐξομολογητήριόν σου.... Ἄλλοτε ὅμως, ὅταν τὸ καλοσυλλογίζομαι, εὑρίσκω ὅτι δὲν μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρνηθῶ αὐτὴν τὴν χάριν εἰς τὸν ὑπολοχαγόν μου, ὅτι ἐφέρθηκα σὰν ἀληθινὸς φίλος καὶ εἶμαι ἐντελῶς ἥσυχος.... Πές μου λοιπὸν τώρα καθαρὰ τὴν ἰδέαν σου.»

Ὁ ἀββᾶς Πουλιέ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀκούσῃ τὴν διήγησιν τοῦ γέρο-Καπνοδόχου μὲ μεγάλην συγκίνησιν, ἔμεινε σκεπτικὸς ὀλίγα λεπτά, ἤνοιξε τὴν ταμβακέραν του καὶ ἐβύθισε μέσα τὸν μεγάλον δάκτυλον καὶ τὸν λιχανὸν ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ἀπάντησίν του. Τέλος ἀπεφάσισεν, ἐρρόφησε μίαν ἀρκετὰ σοβαρὰν πρέζα καὶ εἶπεν εἰς τὸν παλαιὸν στρατιώτην:

«Καλέ μου φίλε, ἐὰν εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἐξομολογητήριον, τὸ καθῆκόν μου θὰ ἦτο πρὸ παντὸς νὰ σοῦ ὑπενθυμίσω τὴν ἁγίαν ἐντολήν: "Οὐ φονεύσῃς" καὶ θὰ σὲ διέτασσα νὰ μετανοήσῃς διὰ τὴν πρᾶξίν σου.... Ἀλλὰ ἐδῶ ἀρκοῦμαι νὰ σοῦ σφίγξω τὸ χέρι καὶ νὰ σοῦ εἴπω: «εἶσαι χρηστὸς ἄνθρωπος».

Ὁ ἀββᾶς ἀπεμακρύνθη μὲ τὸν καλὸν αὐτὸν λόγον. Ἐπροξένησε μεγάλην εὐχαρίστησιν χωρὶς ἄλλο εἰς τὸν γέρο-Καπνοδόχον ὁ ὁποῖος ὅμως εἶχε ἀμφιβολίας τινὰς Ὅταν ἔμεινε μόνον κάτω ἀπὸ τὸν διαφανῆ αὐτὸν ἀστεροστικτον οὐρανόν, ἐστράφη διὰ νὰ ἡσυχάσῃ πρὸς τὴν σβυσμένην πίπαν του, τὴν ὁποίαν ἐκύλιε μεταξὺ τῶν δακτύλων του, εἰς τὴν πίπαν του, ἡ ὁποία ἦτο ἐν μέρει καὶ συνείδησίς του. Τὴν ἐκύτταξε πολλὴν ὥραν καὶ ἀναμφιβόλως εὗρεν ὅτι εἶχε τὸ ὕψος πίπας ἀθῷου διότι ἡσυχάσας ἀποτόμως, τῆς ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ τὴν καπνίσῃ, μίαν τελευταίαν φοράν, πρὶν νὰ ὑπάγῃ νὰ κοιμηθῇ.

Η ΓΗ

Ὑπὸ φυσικὴν καὶ γεωλογικὴν ἐξεταζομένη ἔποψιν.

(Συνέχεια ἴδε φυλλ. 120ον).

Δ.'

ΜΑ ὑπὸ τῆς διασαθρωτικῆς δυνάμεως τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ὑγρασίας προελθόντα καὶ μὴ παρασυρθέντα ὑπὸ τῶν ὑδάτων θραύσματα τῶν πετρωμάτων φέρονται ὑπὸ τοῦ ξηροῦ ἀνέμου εἴτε ἐντὸς τῶν σχηματισθεισῶν κοιλάδων εἴτε εἰς χώρας ἀπεχούσας πολὺ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς γενέσεως αὐτῶν. Ὅταν τὸ κλῖμα χώρας τινὸς εἶναι ξηρὸν ὁ ἄνεμος μετακινεῖ ἀκαταπαύστως τὰ θραύσματα ταῦτα καὶ τὰ μὲν βαρύτερα ἀποστρογγυλούμενα μένουσιν ἐν τῷ τόπῳ ἢ ὀλίγον μεταβάλλουσι θέσιν τὰ δὲ ἐλαφρότερα συσσωρεύονται καὶ σχηματίζουσι λόφους παραλλήλους ὁμοιάζοντας πρὸς κύματα ἀποκρυσταλλωθέντα τοῦ Ὠκεανοῦ. Οἱ λόφοι οὗτοι ὅταν ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἄμμον εἶναι εὐμετάβλητοι καὶ καλοῦνται θῖνες ὅταν δὲ ἀποτελοῦνται ἀπὸ πηλὸν ἀναμεμιγμένον μετὰ κόνεως μαρμάρου καὶ μάρνης καλοῦνται αὐλικοὶ ἢ ἀερογενεῖς διαπλασμοὶ ὑπὸ τοῦ Richthofen.

Αἱ θῖνες δύνανται νὰ σχηματισθῶσι καὶ ἐν μεσογείοις χώραις (χερσαῖαι θῖνες) καὶ εἰς τὰς ἀμμώδεις παραλίας (θαλάσσιαι θῖνες). Αἱ χερσαῖαι θῖνες σχηματίζονται ἰδίως εἰς τὰς ἐρήμους καὶ δύνανται νὰ λάβωσιν ἱκανὸν ὕψος. Αἱ θῖνες τῆς Σαχάρας ἔχουσι μέσον ὕψος 200 μ. καὶ διευθύνονται ἀπὸ τοῦ Β. Δ. πρὸς τὸ Ν. Α. καθέτως πρὸν τὸν κυριεύοντα ἄνεμον εἶναι δὲ ἐπικινδυνώταται εἰς τὰ καραβάνια ἕνεκα τοῦ εὐμεταθέτου αὐτῶν. Αἱ δὲ θαλάσσιαι θῖνες εἶναι συνηθέστεραι καὶ δύνανται νὰ εἰσχωρήσωσι βραδέως πρὸς τὴν στερεὰν μέχρι 200 Χμ. μήκους καὶ νὰ καλύψωσι γέας εὐφόρους καὶ χωρία. Τὸ ὕψος αὐτῶν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς 80 μ. τὸ δὲ πάχος 4 ἕως 5 Χμ. Τοιαῦται θῖνες ἐσχηματίσθησαν παρὰ τὸ παλαιὸν Φάληρον (θῖνες τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ) ἡμεῖς δὲ παρατηροῦμεν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ραμλίου μέχρι Μοντάζας· αἱ θῖνες αὗται ἔγειναν μόνιμοι καὶ μετετράπησαν εἰς ἀμμώδεις λόφους ἕνεκα τῶν φοινίκων οἵτινες ἀνεπτύχθησαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ διὰ τεχνητῶν μέσων τὰ ὁποῖα μετεχειρίσθησαν οἱ Ἄραβες γεωργοὶ διὰ νὰ προστασεύσωσι τὴν φυτείαν. Τὰς χερσαίας θῖνας συγκρατοῦσι σήμερον φυτεύοντες φυτὰ μακρόρριζα ὡς τὰ Salix arenaria, Carex arenaria καὶ Ebymus arenarius. Συμβαίνει τέλος τὰ μόρια ταῦτα τῆς ἄμμου τῶν θαλασσίων θινῶν νὰ συγκρατηθῶσι διὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ἀσβέστου τοῦ εὑρισκομένου ἐν διαλύσει ἐν τῷ θαλασσίῳ ὕδατι καὶ τότε σὺν τῷ χρόνῳ, τῇ ἐπενερ-

γεία καὶ τῶν παλιρροιῶν, σχηματίζεται ἡ παραλιακὴ ταινία (cordou litoral) ἥτις προφυλάττει τὴν χέρσον ἀπὸ τοῦ περαιτέρω ὑπὸ τῆς θαλάσσης κατακλισμοῦ. Κατὰ τοῦτο τὸν τρόπον ἐσχηματίσθη ἡ παραλία τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ τοῦ Ἀβουκὶρ μέχρι τοῦ Μαριούτ· ταύτης δὲ προϊὸν εἶναι ὁ οἰκοδομητικὸς λίθος τοῦ Μὲξ ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐκτίσθησαν τά τε παλαιὰ καὶ νέα οἰκοδομήματα. Τέλος οἱ αὐλικοὶ διαπλασμοὶ παρετηρήθησαν ἐν Σινικῇ, Μεξικῷ καὶ Ἰσλανδίᾳ καλύπτοντες ἔκτασιν πολλῶν χιλιάδων τ. Χμ. καὶ πάχους 600 ἕως 1200 μ.

Συχνότατα ὁ ἄνεμος φέρων τὰ μόρια τῆς ἄμμου μετὰ δυνάμεως ἐπὶ τῶν πετρωμάτων, λειαίνει ἢ κατατρώγει, χαράσσει ἢ διαυλακώνει αὐτά· οὕτω ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Σαχάρας ὁ ἄνεμος ἐλείκνεν ἀνθρακικὰ πετρώματα καὶ κατέστησε τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν λείαν οὕτως ὥστε αἱ κάμηλοι δυσχερῶς βαδίζουσιν ἐπ' αὐτῶν· ὁ Schweinfurth παρετήρησεν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀφρικὴν ὀγκόλιθον ἐκ γρανίτου 10 μ. ὕψους τοῦ ὁποίου ἡ βάσις εἶχε τοσοῦτον καταφαγωθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διὰ τῆς ἄμμου ὥστε ἔλαβε σχῆμα ἀπίου ἀντεστραμμένου.

Ἡ ἀλλοιωτικὴ ἐπίσης τῆς μορφῆς τῆς χέρσου δύναμις τοῦ ἀνέμου ἐκδηλοῦται καὶ διὰ τῆς μεταφορᾶς διαφόρων κόνεων καὶ μικροσκοπικῶν οὐσιῶν· οὕτω ὁ ἄνεμος μεταφέρει μόρια ἄμμου καὶ κόνεως δι' ὧν καλύπτονται καὶ καταχώνονται μνημεῖα χωρία καὶ χῶραι. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ ναῶν κατεχώσθησαν ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τῆς ἄμμου (τὸ ἄγαλμα τῆς Σφιγγὸς παρὰ τὰς μεγάλας πυραμίδας τῆς Γκίζης καὶ ὁ παρ' αὐτῷ ναός). Διὰ τῆς προσκομιζομένης ἄμμου κατέστη τὸ πρὸς τὴν ἔρημον τῆς Τουράνης μέρος τῆς Κασπίας θαλάσσης ἀβαθέστερον. Νέφη ἄμμου καταπεσόντα ἐπὶ τῆς εὐφόρου τὸ πάλαι Μεσοποταμίας κατέστησαν αὐτὴν ἄγονον καὶ ἔρημον. Τοιαῦτα νέφη προερχόμενα ἀπὸ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου κατεκάλυψαν χωρία τῆς Αἰγύπτου· ὁ ἄνεμος μεταφέρει ἐπίσης σποδὸν ἡφαιστείου καὶ συνέβη κατὰ τὴν ἔκκρηξιν τοῦ ἡφαιστείου Krakatoa (παρὰ τὸν πορθμὸν τῆς Σόνδης) τῷ 1883 ὁπότε ἡ ἀναφυσηθεῖσα σποδὸς ἐκάλυψεν ἔκτασιν 800 000 τ. Χμ. καὶ ἀρκετῶν μέτρων πάχους. Σποδὸς τοῦ Βεζουβίου ἔφθασε μέχρι Κωνσταντινουπόλεως τῶν δὲ ὑφαιστείων τῆς Ἰσλανδίας μέχρι Στοκχόλμης (ἔκκρηξις τοῦ 1875).

Διὰ τοῦ ἀνέμου μεταφέρεται ὁμοίως σιδηρομιγὴς κόνις χρώματος ἐρυθροῦ ἢ ἐρυθροφαίου ἥτις πίπτουσα ἐπὶ τῶν πόλεων παράγει τὴν αἱματόχρουν βαφήν. Τοιαύτη βροχὴ συνέβη ἐνταῦθα τῷ 1892 βάψασα τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν διὰ χρώματος κιτρίνου. Ἐν Ἰταλίᾳ συμβαίνουσι βροχαὶ ἐξ ἄμμου προερχόμεναι ἀπὸ τῆς ἐρήμου τῆς Σαχάρας. Εἰς τὰς τοιαύτας βροχὰς τῶν ἄμμων καὶ τῶν κόνεων αἵτινες συμβαίνουσιν ἐν Εὐρώπῃ ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ἡ παρουσία μικροοργανισμῶν (ἰδίᾳ διατόμων καὶ ριζοπόδων) μὴ ἀνηκόντων εἰς τὴν Ἀφρικὴν τοὐναντίον 15 εἴδη ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καί τινα εἴδη εἶναι θαλάσσια. Ἡ μελέτη τῶν βροχῶν τούτων ἀνεκάλυψε 300 εἴδη μικροοργανισμῶν ὧν ἡ παρουσία μένει μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητος.

Παρατηροῦντες τὴν δύναμιν μετὰ τῆς ὁποίας φέρονται τὰ κύματα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ τὴν μανίαν μετὰ τῆς ὁποίας πλήττουσι τὴν εἰς αὐτὰ ἀνθισταμένην ὕλην καὶ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουσι σὺν τῷ χρόνῳ ἐπὶ τῆς παραλίας σχηματίζομεν τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ μεγαλύτερος τῆς χέρσου ἀνταγωνιστὴς καὶ πολέμιος εἶναι ἡ θάλασσα καὶ ἡ καταστροφὴ τὴν ὁποίαν ἐπιφέρει ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς τῆς χέρσου εἶναι ἀνωτέρα τῆς τοῦ ὕδατος τοῦ ἐνεργοῦντος ἠρέμα μὲν καὶ ἀθορύβως μετὰ μεγάλης ὅμως ἐντάσεως καὶ ἀποτελεσματικότητος. Ἐν τούτοις δὲν ἔχει οὕτω τὸ πρᾶγμα διότι ἐὰν ὁλόκληρος ἡ χέρσος παρουσιάζει 260000 Χμ. θαλασσίαν ὄχθην μέγα μέρος αὐτῆς ἀνήκει εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας καὶ εἰς θαλάσσας μὴ ἐχούσας αἰσθητὰς παλιρροίας ὡς ἡ Μεσόγειος, ἑπομένως τὸ εἰς τὰ κύματα ἐκτεθέμενον μέρος τῆς χέρσου εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον τοῦ ἐκτεθεμένου εἰς τὴν ἐπήρειαν τῶν ὑδάτων τῆς βροχῆς. Διότι διὰ τῆς γεωλογικῆς τῆς θαλάσσης ἐνεργείας ἀφαιρεῖται 1 κ. Χμ. κατ' ἔτος ἐνῶ διὰ τῶν ὑδάτων ἀφαιρεῖται ποσὸν μεγαλύτερον τῶν 10 κ. Χμ. κατ' ἔτος. Ἐν τούτοις καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τῆς μορφῆς τῆς γῆς δὲν πρέπει νὰ παροραθῇ διότι διὰ τῆς καταστρεπτικῆς ἐνεργείας τῶν κυμάτων περιτρώγει καὶ καταστρέφει τὴν χέρσον καὶ μεταφέρει τὰ θραύσματα μακρὰν ἐπιστρωννύουσα εἰς τὸν βυθὸν τὴν ἰλὺν καὶ τὰς κροκάλας, μέρος τῶν ὁποίων προέρχεται καὶ διὰ τῶν ποταμῶν καὶ σχηματίζουσα τὰ διάφορα ὑδατογενῆ πειρώματα περὶ τῶν ὁποίων θὰ διαλάβωμεν κατωτέρω.

Ἡ μᾶλλον τὴν ἐπενέργειαν τῆς θαλάσσης ὑφισταμένη χώρα ἐξαιρουμένης τῆς νήσου Helgoland ἥτις ὑφίσταται μέσην ἐτησίαν ἀπώλειαν 0,90 μ. εἶναι αἱ Βρετανικαὶ νῆσοι διότι ἐν αὐταῖς εἰσχωρεῖ κατὰ 1 μ. κατὰ αἰῶνα εἰς δὲ τὴν παραλίαν τῆς Yorkshire παρετηρήθη ἐτησία ἀπώλεια 0,125 μ. Μετ' αὐτὴν δὲ ἡ Δ. καὶ Β. παραλία τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ὁποίαν παρατηρεῖται μέση ἐτησία διάβρωσις 0,20—0,29 μ. παρὰ τὴν Havre. Ἡ δὲ μεγαλυτέρα καταστροφὴ τὴν ὁποίαν θὰ ἀναγράψῃ ἡ ἱστορία εἶναι ἡ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος εἰς τὸ ἀκρωτήριον de la Hène πλησίον τῆς πόλεως Hanre) ἐπελθοῦσα καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν παρεσύρθησαν ὑπὸ τῶν κυμάτων 700,000 κυβικὰ μέτρα βράχων (Science Ilustrée ἀριθμὸς 931). Ἡ παραλία τῆς ἡμετέρας πόλεως πάσχει τὴν μεγαλυτέραν ὑπὸ τῶν κυμάτων καταστροφὴν εἰς τὸ Bulkcley.

Ὑπελογίσθη ὅτι ἡ ποσότης τῆς χέρσου ἡ ὁποία παρασύρεται κατ' ἔτος τῇ ἐνεργείᾳ τῶν διαφόρων δυνάμεων αἵτινες τείνουσιν νὰ καταστρέψωσι τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς μορφὴν δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 25 κ. Χμ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ χέρσος ἀνέρχεται εἰς 100,000,000 κ. Χμ. διὰ νὰ παρασυρθῇ ἢ διασαθρωθῇ καὶ ἑπομένως διὰ νὰ ἰσοπεδοθῇ ἡ χέρσος πρέπει νὰ παρέλθωσι 4,000,000 ἔτη. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ διασαθρώματα ταῦτα φερόμενα εἰς τὴν θάλασσαν ἐκτοπίζουσιν ἴσην ποσότητα ὕδατος, ἡ γραμμὴ τῆς ἐπιπολῆς τῶν θαλασσῶν καὶ ὠκεανῶν ἀνέρχεται ὑψηλότερον καὶ κατακλύζει τὴν χέρσον, ὁ χρόνος τῆς ἰσοπεδώσεως αὐτῆς

δύναται νὰ ὁρισθῇ εἰς 3,500,000 ἔτη οὕτω ἡ μέση ἐτησία φθορὰ τῆς χέρσου δύναται νὰ παρασταθῇ διὰ στοιβάδος ἐχούσης βάσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς καὶ ὕψος 0,0002 μ. Τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχῇ οὔτε ἡμᾶς οὔτε τοὺς γόνους ἡμῶν τοὺς μέλλοντας νὰ κατοικήσωσι τὸν πλανήτην τοῦτον διότι διάφοροι αἰτίαι θὰ ἐπιβραδύνωσι τὴν καταστροφὴν τῆς χέρσου καὶ θὰ παρεμποδίσωσι τὸν κατακλυσμὸν τῆς γῆς ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν θαλασσῶν καὶ ἡ τελεία ἰσοπέδωσις αὐτῆς θὰ παραταθῇ πέραν τοῦ ὁρισθέντος ὁρίου α) διότι ἡ ἐνέργεια τοῦ ὕδατος τῆς βροχῆς θὰ βαίνῃ ἐλαττουμένη προϊόντος τοῦ χρόνου. Παρετηρήθη πράγματι ὅτι βρέχει ὀλιγώτερον εἰς τὰς πεδιάδας καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη, ἑπομένως ὅταν ἡ χέρσος γείνῃ χθαμαλωτέρα τὸ ποσὸν τοῦ ὕδατος θὰ εἶναι ὀλιγώτερον καὶ ἡ καταστροφὴ ἀσθενεστέρα β) ἄλλαι αἰτίαι ἐνεργοῦσι ἐπαυξάνουσαι τὸ ποσὸν τῆς χέρσου· εἰς ταύτας δέον νὰ κατατάξωμεν τὴν ἐργασίαν τῶν ὀργανικῶν ὄντων (1) καὶ ἰδίᾳ τὴν τῶν πολυπόδων καὶ κοραλλίων ἅτινα παρήγαγον καὶ παράγουσιν ὡς εἴδομεν τὰς κοραλλιογενεῖς νήσους καὶ τὰ Atolls, τὰ ἡφαίστεια τὰ ὁποῖα διὰ τῆς ἐκχυλυομένης λάβας ἐπαυξάνουσι τὸ ποσὸν τῆς χέρσου (2) καὶ τὰς θερμὰς πηγάς. (3)

(Ἕπεται τὸ τέλος).

Κ. Θ. ΠΑΓΩΝΗΣ

Η CARTE POSTALE

ΚΑΙ ΤΑ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ

Πόσα ἄρθρα χαρίεντα καὶ ἐλαφρὰ δὲν ἐγράφησαν ἤδη εἰς τὸν παγκόσμιον Τύπον, ποσάκις δὲν ἐπραγματεύθησαν τὸ θέμα τοῦτο τῶν ταχυδρομικῶν δελταρίων εἰρωνικῶς καὶ ἀποδίδοντες εἰς αὐτὸ μικράν, πολὺ μικρὰν σημασίαν. Ποσάκις ὅμως δὲν ἐστόλισαν τὰς σελίδας τῶν Περιοδικῶν καὶ Ἐφημερίδων ἄρθρα καὶ μελέται ἀνδρῶν ἐντριβεστάτων ἐν τῷ θέματι τούτῳ τῷ λεπτῷ καὶ ὧν μερὶς τοῦ βίου των ἀφιερώθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ εἰκονογραφημένα ταῦτα χαρτία! Περισσότεροι ὅμως ἦσαν οἱ περιγελάσαντες τὴν μανίαν ταύτην τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ οἵτινες μὲ κίνησιν τῆς κεφαλῆς ᾤκτειραν τοὺς συλλέκτας εἰκονογραφημένων δελταρίων. Τίς ὅμως ἐκ τούτων, ἀμερολήπτως καὶ ἐμβριθῶς σκεπτόμενος θὰ ἐξεφράζετο οὕτω; Ἀνεγίνωσκον κατὰ τύχην ἐν φύλλον τῆς «Ἠχοῦς τῶν Παρισίων» λίαν παραδόξως γραφούσης ἔν τινι ἄρθρῳ τὸν κύριον σκοπὸν τῶν χιλιάδων ταξειδιωτῶν τοῦ θέρους.

Ἐγκαταλείπουσι πόλεις καὶ χωρία καὶ οἰκογενείας καὶ ἀποχωρίζονται προσφιλῶν προσώπων καὶ πραγμάτων χάριν μόνον διασκεδάσεως; Οὐχί. Τοῦτο θὰ ἦτο λίαν ἐγωϊστικόν. Ἀποδιδάζονται εἴς τινα λιμένα ἀπέχοντα μίλλια ὅλα τῆς φίλης πατρίδος των καὶ τὸ πρῶτον πρᾶγμα, ὅπερ ὡς καθῆκον θεωροῦσιν ἐπιβαλλόμενον εἶναι νὰ τρέξωσιν εἰς ἔμπορον δελταρίων καὶ ν' ἀποστείλωσι δεκάδας ὁλοκλήρους εἰς τοὺς μακρὰν φίλους καὶ συγγενεῖς. Καὶ πολλάκις ἡ ἐνασχόλησις αὕτη ἡ καλλιτεχνικὴ ἀποστερεῖ αὐτοὺς τῆς παρατηρήσεως τοπίων ὡραίων τῆς χώρας ἐκείνης καὶ ἄλλων ἀξιοθεάτων μερῶν. Ἀναχωροῦσι κατόπιν εἰς ἄλλον τόπον διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν. Οἱ δὲ φίλοι αἰσθάνονται ἅμα τῇ λήψει ἑνὸς καὶ μόνου δελταρίου, μίαν ἡδονικὴν φρικίασιν καὶ ψυχικὴν συγκίνησιν τόσον βαθεῖαν, ὅσην ἀδύνατον νὰ αἰσθανθῶσιν οἱ μὴ μεμυημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς carte postale. Ἕν ὄρος πανύψηλον ἢ μία κατάφυτος πεδιὰς καὶ μία λίμνη μὲ σκιάδας κεκαλυμμένη καὶ περιεστοιχισμένη ὑπὸ ἀπεράντων πευκάνων ἐμποιεῖ αἴσθησιν εἰς τοὺς λαμβάνοντας.

Φαντάζονται ἐπὶ στιγμὴν τὸ προσφιλὲς πρόσωπον, εὑρισκόμενον πλησίον τοῦ Νιαγάρα ἢ ἀνερχόμενον τὰς Ἄλπεις καὶ μάρτυν ὑπερόχως λαμπροῦ καὶ ἀξιοθαυμάστου θεάματος, τῆς ἀνατολῆς ἢ δύσεως τοῦ ἡλίου. Αἱ ἀκτῖνες φιλοῦν τὰς παλλεύκους κλιτὺς καὶ ράχεις τῶν ὑπερηφάνων ὀρέων, αἱ δὲ χρυσίζουσαι χιονοστιβάδες καὶ οἱ πάγοι οἱ ἀπέραντοι λαμβάνουσιν ἀρρήτως μεγαλοπρεπῆ καὶ μελάγχολον μορφήν.

Ὁπόσην ἐντύπωσιν ἐμποιεῖ ἡ ἐξέτασις μιᾶς καὶ μόνης carte postale! Ἐρασιτέχνης πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὢν καὶ ὥρας τῆς ἀργίας μου ἀφιερώνων εἰς αὐτάς, μέλος δὲ καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς μεγαλειτέρας καὶ σοβαρωτέρας τῶν Ἑταιρειῶν τῶν ἀσχολουμένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν καλλιτεχνίαν τῆς carte postale, ᾐσθάνθην πλέον ἢ ἅπαξ τὰς ἐντυπώσεις ταύτας καὶ τὴν φρικίασιν τὴν ἱεράν. Ἡ φαντασία ἐπτερύγιζε βραδέως καὶ ἁπλῶς ὄπισθεν μεμακρυσμένων φίλων καὶ φίλων, μὲ τοὺς ὁποίους στενοὶ καὶ ἱπποτικοὶ ὅλως δεσμοὶ συνέδεσάν με. Οἱ ἑταῖροι ἦσαν διεσπαρμένοι εἰς ὅλα τὰ μέρη καὶ μᾶλλον ἀπόκεντρα τῆς ὑφηλίου, μία δὲ λέξις καὶ μόνη πολλάκις χαιρετισμοῦ ὑπερποντίου ἐπὶ δελταρίου διανύσαντος, τίς οἶδε πόσας ἑκατοντάδας μιλλίων καὶ ὑποστάντος ὁποίας καὶ ὁπόσας κακουχίας, μᾶς συνέδεε μακρόθεν.

Καὶ ὅμως ἡ θερμὴ αὕτη καὶ εἰλικρινὴς λέξις γεγραμμένη μὲ τὴν πρόθεσιν ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι οἱασδήποτε ἐθνικότητος καὶ θρησκείας, ὅπου καὶ ἂν ὦσιν ἴσοι, καὶ ἐξ ἴσου φίλοι, (ἀφ' οὗ ἄλλως τε καὶ ὁ ὕψιστος σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας ἡμῶν αὐτὸς εἶναι) καθίστα τὴν λῆψιν ἑνὸς δελταρίου ἐμαυρισμένου ὑπὸ σφραγίδων καὶ φέροντες ἐπὶ τῆς εἰκόνος καὶ εἰς τὸ ὄπισθεν αὐτῆς μέρος τὰ ἴχνη μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου πορείας καθίστα λέγω τὴν λῆψιν εὐφρόσυνον καὶ πλήρη ἐνθουσιασμοῦ καὶ τὴν ἀπάντησιν ἐνθερμοτέραν καὶ πλήρη εὐγενῶν αἰσθημάτων. Δὲν γνωρίζω πῶς ὁ σκοπὸς, ἡ αὐστηρότης, ὁ ἱπποτισμὸς καὶ ἡ ὑψηλὴ κοινωνικὴ τάξις τῶν μελῶν μ' ἐνέπνευσαν τόσην ἀγάπην καὶ βαθὺν σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἑταιρείαν αὐτήν. Ἕν ὅμως γνωρίζω, ὅτι ἐπὶ 9 ἔτη, καθ' ἃ ἀνταλλάσσω εἰκονογραφημένα δελτάρια, οὐδέποτε ἔτυχε ν' ἀναγνώσω ἢ ἀγενῆ τινα φράσιν ἢ ἀπρεπῆ τοιαύτην.

Θὰ ἐρωτήσῃ τις, ἴσως, τίς ὅμως ὁ πρακτικὸς σκοπὸς τῆς carte postale διότι ὁ καλλιτεχνικὸς τοιοῦτος οὐδ ὑφ' ἑνός ποτε ἠμφισβητήθη. Ἀπαντῶ ἐν ὀλίγοις. Ἕν

(1) Ἐν τῷ Δ. λιμένι τὰ κελύφη τῶν διατρήτων (foraminiféres) ἐσχημάτισαν στρῶμα 12 μ. πάχους (A. de Sapparent: traité de Geologiè σελ. 373).

(2) Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ ἡφαιστείου Mauna-Soa τῶν νήσων Sandwich τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ τῷ 1855 ἐξεχύθη λάβα ἔχουσα μῆκος 50 Χμ. μέσον πλάτος 2000 μ, καὶ ὕψος εἰς τινα σημεῖα 100 μ. (αὐτόθι σελ. 392).

(3) Κατὰ τὸν Robert ὑπὸ τῶν γεῦσέρων τῆς Ἰσλανδίας ἐσχηματίσθη στρῶμα 8 χμ. μήκους 1 χμ. πλάτους καὶ πάχους εἰς σημεῖά τινα 30 μ. (αὐτόθι σελ. 457).

τινι λόγῳ ἐκφωνηθέντι ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου καὶ ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτοῦ Κου G. Goury, ἐξετέθη καὶ ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ὠφέλεια. Οὐδὲν πιστεύω προϊὸν βιομηχανίας, ἔχον τόσην εὐτελῆ ἀξίαν καὶ τόσην μεγάλην ζήτησιν, συνέπτυξεν ἐν ἑαυτῷ τοσαύτην ἐργασίαν διαφόρων βιομηχανικῶν κλάδων καὶ διεφήμησε τόσον τεχνηέντως καὶ εὐγενῶς τούτους. Ἐν ἑνὶ καὶ μόνῳ δελταρίῳ, ἐξεταζομένῳ ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ καὶ ἐπισταμένως παρατηρεῖ τις τὰς ἑξῆς ἐργασίας πρὸς κατασκευήν του.

Ἐργασίαν, πρῶτον, τοῦ ἐργοστασίου τοῦ ποιήσαντος τὸν χάρτην καὶ τὴν μελάνην δι' ὧν κατεσκευάσθησαν, δεύτερον τὴν τοῦ τζιγγογράφου, τοῦ φωτογράφου, τοῦ καλλιτέχνου καὶ τέλος τὴν τοῦ ἐκδοτικοῦ καταστήματος.

Ἓν τεμάχιον χάρτου ἔθεσεν εἰς κίνησιν τόσας χεῖρας καὶ ἔπειτα πωλεῖται ἀντὶ 5 λεπτῶν! Ἰδοὺ ὁ πρακτικὸς αὐτοῦ σκοπὸς καὶ ὅμως τὸ εἰκον. δελτάριον δὲν προωρίσθη διὰ τοῦτον τὸν σκοπόν. Ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ του σκοπῷ συνεταύτισε καὶ τὸν διδακτικόν. Ἡ γεωγραφικὴ ὠφέλεια, ἡ προκύπτουσα ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς εἰκονογραφημένων δελταρίων εἶναι προφανής. Πόλεις καὶ κωμοπόλεις, αἵτινες μόλις σημειοῦνται ἐν τοῖς γεωγραφικοῖς πίναξι καὶ ἃς ὁ παῖς ἀδύνατον νά γινώσκῃ ἕνεκα τῆς ἀτελοῦς καὶ ξηρᾶς γεωγραφικῆς διδασκαλίας ἐν τῷ σχολείῳ μανθάνει καὶ διατηρεῖ ἐν τῇ μνήμῃ του θαυμασίως, ὅταν ἴδῃ τοπία ἢ ἱστορικόν τι γεγονὸς ἀπεικονισμένον ἐπὶ carte postale. Διὰ τοῦτο εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν ἡ γεωγραφία ἐδιδάσκετο δι' ἐπισυνάψεως πολλῶν, πάρα πολλῶν εἰκόνων, παριστανουσῶν πόλεις καὶ ἀξιοθέατα μέρη αὐτῶν. Εὐχῆς ἐπίσης ἔργον θὰ ἦτο, ἐὰν οἱ γονεῖς ἀναγνωρίζοντες τὴν ὠφέλειαν τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς παρατηρήσεως ὡραίων τοπίων, τόπων, ἀριστουργημάτων τέχνης, ναῶν, μεγαλοπρεπῶν κτιρίων, παρέχωσι συλλογὰς εἰς τὰ τέκνα των καὶ δὴ ἐκ μικρᾶς ἡλικίας, ὁπότε ἄρχεται ἀναπτυσσόμενον τὸ καλλιτεχνικὸν τοῦ παιδίου αἴσθημα, συλλογὰς μεγάλας καὶ περιλαμβανούσας ἀπόψεις ἤθη καὶ ἔθιμα παντοίων καὶ μεμακρυσμένων τόπων, ἐξ ὧν θέλουσι διδαχθῇ πλείονα ἢ ὅσα ξηρὰ καὶ κοπιαστικὴ διὰ τὸ πνεῦμα τὸ παιδικὸν διδασκαλία ἐπὶ ἔτη ὅλα προσπαθεῖ νὰ διδάξῃ.

Αὐτή, δυστυχῶς, ἡ κακῶς γιγνομένη διδασκαλία τῶν τέκνων μας, ἡ κουράζουσα τὸν ἐγκέφαλόν των καὶ ἀφαιροῦσα παιδιόθεν τὴν μνήμην των ἐπικρατεῖ σήμερον.

Μεθ' ὅλα ταῦτα, παρ' ὀλιγίστων ἐξ ὅσων ἐγνώρισα καὶ ὡμίλησα περὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς καλλιτεχνίας, ἤκουσα καλοὺς λόγους. Δυστυχῶς διὰ τοὺς. πολλοὺς ἡ carte postale χρησιμεύει ὡς μέσον φαῦλον.....

Πόσον γλυκεῖα καὶ διδακτικὴ ὅμως θὰ εἶναι διὰ τοὺς ἀπογόνους ἡ ἐνασχόλησίς μας αὕτη, οἵτινες ὅταν μίαν ἡμέραν παύσῃ ἡ μανία τῶν εἰκονογραφημένων δελταρίων καὶ σιγήσῃ ἡ βωβὴ αὕτη γλῶσσα τόσων ὠφελίμων καὶ θαυμασίων πραγμάτων, ἀνοίγοντες τὰ album τῶν νεανικῶν μας ἐτῶν θὰ παραξενευθῶσι μὲ τὴν ὑπομονήν μας! Μειδιάματα δέ ὅμως τότε ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ θέλουσι ἀπαντήσῃ ἐπὶ τῶν ἀθώων χειλέων καὶ ἀνέκφραστος συγκίνησις θέλει τοὺς καταλαμβάνει ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ μικροκόσμου ἐκείνου.....

ΟΡΕΣΤΗΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ Ἀρτεμισία.—Αἱ παραστάσεις τοῦ Βασιλικοῦ ἤρχισαν διὰ τὴν χειμερινήν μας περίοδον μὲ τὴν ἐπανάληψιν ἔργου πρωτοτύπου, ὅπερ ἐδιδάχθη ἄλλοτε τριακοντάκις τοὐλάχιστον ἀπὸ σκηνῆς ὑπὸ τοῦ θιάσου Βερώνη-Γεννάδη, τῆς βραβευθείσης ἐν τῷ Λασσανείῳ διαγωνισμῷ «Ἀρτεμισίας» τραγῳδίας εἰς τέσσαρας πράξεις τοῦ κ. Τιμ. Ἀμπελᾶ.

Ἐν τινι παραδόσει τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Ἠφαιστίωνος ἀναφέρονται οἱ ἐμμανεῖς ἔρωτες καὶ ὁ θάνατος ἢ ἡ αὐτοκτονία μᾶλλον τῆς Σαλαμινομάχου βασιλίσσης τῆς Καρίας Ἀρτεμισίας καὶ ἡ τύφλωσις ὑπ' αὐτῆς τοῦ Ἀδυδηνοῦ Δαρδάνου.

Ἐκ τῆς παραδόσεως λοιπὸν ταύτης ὁρμώμενος ὁ συγγραφεὺς διέπλασε καὶ διεμόρφωσε τοὺς χαρακτῆρας τοῦ δράματος, ἐν τῷ ὁποίῳ διεκτραγῳδεῖται τὸ ὁρμητικόν, μοιραῖον καὶ ὀλέθριον πάθος, ὑφ' οὗ κατελήφθη ἡ Ἀρτεμισία.

Ὁ κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν αἰχμαλωτισθεὶς Ἀδυδηνὸς γλύπτης Δάρδανος ὁδηγηθεὶς εἰς Ἁλικαρνασσὸν κατεσκεύασεν ὑπείκων τῇ διαταγῇ τῆς Ἀρτεμισίας ἄγαλμα ἀναπαριστῶν αὐτὴν ναυμαχοῦσαν. Ἡ ἀνασσα τῆς Καρίας δὲν ἤρησε νὰ τρωθῇ ἀπὸ τὸ κάλλος τοῦ γλύπτου. Μάτην ὁ πατὴρ τοῦ Δαρδάνου καὶ ἡ μνηστή του, ἡ κιθαρῳδὸς Μυρρίνη ἐπὶ τούτῳ ἀφιχθέντες εἰς τὴν Ἁλικαρνασσόν, τὴν ἱκετεύουσι γονυκλινεῖς νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Δαρδάνου. Ἡ Ἀρτεμισία μένει ἄκαμπτος καὶ τοὺς ἀποπέμπει· τῇ διαταγῇ δὲ αὐτῆς τῆς ἰδίας κάπηλοι ζητοῦσι νὰ ἁρπάσωσι τὴν Μυρίνην· ἡ ἁρπαγὴ ὅμως αὕτη γενομένη κατὰ τὸ μεσονύκτιον, τρομάζει ὡς εἰκὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει, οἵτινες ἀφυπνισθέντες καὶ καταδιώξαντες τοὺς καπήλους ἐλευθερώνουν τὴν Μυρίνην ἣν καὶ φέρουν πρὸ τῶν ἀνακτόρων. Οἱ Σύμβουλοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔκπληκτοι ἐκ τοῦ ἄγους τούτου ἀποφασίζουσιν ἐν συνεδρίῳ νὰ φυγαδεύσωσιν ὁριστικῶς τὸν Δάρδανον, ὅστις δὲν εἶχε διστάσῃ νὰ δηλώσῃ εἰς τὴν ἄνασσαν τὸν διακαῆ ἔρωτα, ὃν ἔτρεφε πρὸς τὴν κιθαρῳδόν.

Ἀνωφελῶς ὁ Εὐμένιος, ὁ ἐξέχων τῶν Συμβούλων προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὴν Ἀρτεμισίαν νὰ κατασβέσῃ τὸ πάθος της. Αὕτη ἐννοήσασα τοὺς σκοποὺς τῶν Γερόντων καὶ ἐν ἀπογνώσει εὑρισκομένη ρίπτει εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κοιμωμένου γλύπτου σταγόνας ναρκωτικοῦ φίλτρου, δι' οὗ τὸν τυφλοῖ. Ὁ Δάρδανος ἀφυπνιζόμενος ἐκβάλλει σπαρακτικὰς κραυγάς, καθ' ἣν στιγμὴν καταφθάνει ὁ Ἐπίγονος, ὁ ὁποῖος σκοπὸν ἔχει νὰ τὸν φυγαδεύσῃ, ἀλλὰ πρὸ τοῦ θεάματος τούτου μένει ἄναυδος....Ἀποφασίζει μετὰ τοῦ προσερχομένου Εὐμενίου τὴν πρωΐαν νὰ προσκαλέσωσι τοὺς Γέροντας νὰ συσκεφθῶσι περὶ τοῦ κράτους ἀφ' οὗ ἡ ἄνασσα....Ἰδοὺ ὅμως εἰσέρχεται συντετριμμένη ἡ Ἀρτεμισία διατάσσουσσα δεήσεις πρὸς τοὺς ἐφεστίους θεοὺς πρὸς ἐξαγνισμὸν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ διπλοῦ ἄγους. Ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ

Δαρδάνου ὁδηγουμένου ὑπὸ τῆς Μυρίνης καὶ ἱκετεύοντος αὐτὴν νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἀπέλθῃ ἀποκαλύπτει ἑαυτὴν ὡς ἔνοχον τῶν δύο ἐγκλημάτων. Ἀντιλαμβανομένη δὲ τὴν προσέλευσιν τῶν Γερόντων, ἀνέρχεται εἰς τὸν θρόνον καὶ αὐτοκτονεῖ διὰ τοῦ ἰδίου φαρμάκου, δι' οὗ ἐτύφλωσε τὸν Δάρδανον.

Αὕτη εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας· καὶ περὶ μὲν τῆς σκηνοθεσίας οὐδεμία συζήτησις ἐπέχει θέσιν: λίαν ἐπιμεμελημένη, πολυτελὴς μάλιστα, ἢ ἐὰν θέλετε, τελεία. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑπόκρισιν οἱ ἠθοποιοὶ κατέβαλον πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ νὰ μὴ φανῶσιν ὑποδεέστεροι τοῦ ἀνατιθέντος αὐτῆς ρόλου. Ἡ κ. Ἐλεονώρα Λοράνδου, ἡ πρῶτόν ἐφέτος προσληφθεῖσα εἰς τὸ Βασιλικὸν ὑπεδύθη τὴν πλήρη ἀκατασβέστου πάθους Ἀρτεμισίαν μὲ ἱκανότητα μεγάλης τραγῳδοῦ, ἂν καὶ εἰς πολλὰ μέρη αἱ κινήσεις της δὲν ἦν ἐβοήθουν πολύ. Μετ' αὐτὴν ὀφείλομεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὴν κ. Θεοδώρου, τὴν συμπαθητικωτάτην Μυρίνην, ἥτις ἔπαιξεν ἀρκετὰ ψυσικά. Τέλειος εἰς τὸν ρόλον τοῦ Δαρδάνου ἦτο ὁ γνωστὸς εἰς τὸ Ἀλεξανδρινὸν κοινὸν κ. Μέγγουλας.

* * *

«Ἡρὼ καὶ Λέανδρος».— Πλείστους ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ποιητῶν ἔχει ἐμπνεύσει ἡ περὶ Ἡροῦς καὶ Λεάνδρου παράδοσις· ἐκεῖνον ὅμως ὄντινα περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐνέπνευσεν ὁ τραγικὸς οὗτος μῦθος τοῦ Ἔρωτος εἶναι ὁ δαιμόνιος δραματικὸς ποιητής, ὁ τὴν πρώτην θέσιν κατέχων μεταξὺ τῶν συγχρόνων του, ὁ διάσημος τῆς Γερμανίας Grillparzer, οὗτινος τὴν δραματικὴν δύναμιν τὸ Ἀλεξανδρινὸν κοινὸν ἐγνώρισε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου εἰς τὴν «Προμμάμην».

Ὅ,τι δὲ ἡ δραματικὴ αὐτοῦ τέχνη εἶναι «ὄντως μεγάλη καὶ ὑψηλὴ» καθὼς τὴν ἀπεκάλεσεν ὁ Βύρων, ἀμέσως γίνεται ἀντιληπτὸν ἐκ τοῦ ἔργου «Ἡρὼ καὶ Λέανδρος» ἔνθα ἀπεικονίζεται θαυμάσια ὡς χείμαρρος ὁρμητικός, ὁ ἀκατανίκητος **νεανικὸς ἔρως**, ὅστις δὲν ὑποχωρεῖ ἀλλὰ φέρεται ὁλονὲν τεθαμβωμένος ὑπὸ τοῦ πάθους, καὶ ἀκατάσχετος τρέχει, τρέχει καὶ ὁλονὲν τρέχει καὶ πρὸς αὐτὸ ἀκόμη τὸ βάραθρον διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν πόθον του· τὸν τύραννον λοιπὸν τοῦτον, τὸν ἔρωτα, ὅστις δὲν φείδεται οὐδενός, προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς εἰς τὰς ὄυο ἀνταγαπωμένας καρδίας τῆς Ἡροῦς καὶ Λεάνδρου μὲ μίαν ἁρμονικὴν δραματοποίησιν ἀνυπέρβλητον.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καθαγιάσεως τῆς νεαρᾶς Ἡροῦς εἰς ἱέρειαν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Σηστοῦ, ὁ θεῖός της ὅστις εἶναι καὶ ὁ ἱερεὺς τούτου, προσκαλεῖ τοὺς γονεῖς τῆς συμπαθοῦς παρθένου διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν εὐστάθειάν της· ἀλλ' αὕτη διευθύνεται στερρῷ τῷ ποδὶ παρὰ τὰς παρακλήσεις καὶ δάκρυα τῆς μητρός της πρὸς τὸν ναόν, ὅστις πληροῦται ὑπὸ πλήθους ἀναμένοντος τὴν χειροτονίαν της. Ἀποχαιρετήσασα δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἔρωτος διευθύνεται καὶ πρὸς τὸ τοῦ Ὑμεναίου, πρὸ τοῦ ὁποίου ὅμως ψελλίζει λέξεις τινάς....διότι τὸ βλέμμα της διασταυροῦται μὲ τὸ τοῦ παρ' αὐτὴν γονυπετοῦς Λεάνδρου.

Ἡ νὺξ ἐπῆλθεν. Ὁ ἱερεύς, ὡς ὑπῆρχε συνήθεια ὁδηγεῖ τὴν ἱέρειαν εἰς τὸν νέον κοιτῶνα ἐλπίζων ἅμα ὅτι ἡ ἡσυχία τῆς νυκτὸς καὶ ἡ μοναξιὰ θὰ καταπαύσωσι τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς της καὶ θὰ ἐξαλείψωσιν ἀπὸ τὴν διάνοιάν της τὸ βλέμμα ἐκείνου. Μάτην ὅμως! δὲν δύναται νὰ κοιμηθῇ! ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην της τὴν ἱκετευτικὴν καὶ συμπαθῆ στάσιν τοῦ Λεάνδρου καὶ ἀγωνίζεται προσπαθοῦσα παντὶ σθένει νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ πάθος ἀλλὰ τῇ εἶναι ἀδύνατον! ἡ καρδία πάλλει! Καὶ ἐν ᾧ νοερῶς καλονυκτίζει τὸν νέον αἴφνης μία φωνὴ πραγματικὴ ἀπαντᾷ ἀπὸ τὸ παράθυρον «καλὴ νύκτα» καὶ ἰδοὺ ὁ Λέανδρος ὅστις ἔχων ὡς ὁδηγὸν τὸν λύχνον τῆς Ἡροῦς εἶχε φθάσῃ κολυμβῶν ἐκ τῆς ἀπέναντι παραλίας τῆς Ἀβύδου εἰς τὸν πύργον· εἶναι ἤδη ἐνώπιόν της· ἐντὸς τοῦ κοιτῶνός της· δὲν εἶναι πλέον φαντασία, εἶναι πραγματικότης, εἶναι ὁ συναντήσας αὐτὴν εἰς τὸ ἄλσος εὐσταλὴς νέος, ὁ Λέανδρός της, κάθυγρος τώρα ἀπὸ τὸ κῦμα.

Ἡ συμπαθὴς νεᾶνις τὸν ἱκετεύει νὰ φύγῃ· τοῦ ἀπαριθμεῖ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς εἶναι ἐκτεθειμένη ἐν ᾗ περιπτώσει ἐννοηθῇ ὑπὸ τῶν ἀγρυπνούντων φυλάκων· ἐκεῖνος ὅμως δὲν θέλει νὰ φύγῃ ἐὰν δὲν τοῦ ὑποσχεθῇ ὅτι καὶ αὔριον θὰ τὸν περιμένῃ καὶ ἐὰν δὲν λάβῃ παρ' αὐτῆς ὡς ἐπισφράγισιν τοῦ Ἔρωτος ἕνα φιλί. Δυστυχῶς ὅμως τὸ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα καῖον φῶς δὲν ἔμεινεν ἀπαρατήρητον ὑπὸ τοῦ ἀγρυπνοῦντος φύλακος, ὅστις τὴν ἐπιοῦσαν ἀνακοινοῖ τὰς ὑποψίας του εἰς τὸν ἱερέα· οὗτος δὲ πρὸς ἀποσόβησιν ἀπευκταίου, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἐπιφορτίζει την ἱέρειαν δι' ἀπειρίας ἐργασιῶν ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἀποκάμνει. Μόλις δὲ τὴν ἐσπέραν ἡ νεαρὰ Ἡρὼ ἤναψε τὸν λύχνον εἰς τὸν πύργον, ὕπνος τὴν καταλαμβάνει, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐπωφελούμενος ὁ θεῖός της σβύνει τὸν λύχνον.

Τὰ ἐπὶ τοῦ πύργου μαινόμενα κύματα ἐξεγείρουσι τὴν Ἡρώ· τρέχει νὰ ἴδῃ· ὁ λύχνος εἶναι σβυσμένος ἀλλὰ πλήρης ἐλαίου· αὐτὸ τὴν παρηγορεῖ καὶ τὸ ἐκλαμβάνει ὡς σημεῖον τῶν θεῶν, διότι ἄλλως ἐὰν ἔκαιε τὸ φῶς ἐκεῖνος θὰ ἀπεφάσιζε νὰ ριφθῇ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὡρισμένως θὰ ἐπνίγετο ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης τρικυμίας.

Τὴν ἑπομένην πολὺ πρωΐ ἡ Ἡρὼ, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν κόρην Ἰάνθην θέλει νὰ ἀνιχνεύσῃ τρόπον τινὰ τὴν ἔναντι παραλίαν τῆς Ἀβύδου· ἀλλ' ἡ ὁμίχλη τὴν ἐμποδίζει· παρακαλεῖ τὴν φίλην νὰ προχωρήσῃ διὰ νὰ ἴδῃ καλλίτερα, οἱ ἐμπεσόντες ὅμως κλάδοι ἐμποδίζουσιν τὴν Ἰάνθην· θέλει νὰ παραμερίσῃ τοὺς θάμνους ἀλλὰ εὑρίσκεται πρὸ τοῦ πτώματος τοῦ Λεάνδρου. Καὶ πρὸ τοῦ νεκροῦ Λεάνδρου της κατόπιν σπαρακτικῆς σκηνῆς πίπτει νεκρὰ ἡ Ἡρὼ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἰάνθης.

Ἡ μετάφρασις τῆς πενταπράκτου ταύτης τραγῳδίας ὀφειλομένη εἰς τὸν κ. Κ. Χατζόπουλον εἶναι πολὺ καλή, ὑποθέτομεν ὅμως ὅτι θὰ ἦτο ἔτι καλλιτέρα ἐὰν ἐγράφετο εἰς γλῶσσαν καθαρεύουσαν.

Περὶ τῶν ἠθοποιῶν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ μὲν Δὶς Μαρίκα Κοτοπούλη, ἡ γοητεύσασα κατὰ τά δύο τελευταῖα ἔτη τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς ἐν τῷ θεάτρῳ Ζιζίνια, ὑπῆρξεν ὀνειρώδης ἐν τῷ προσώπῳ τῆς σεμνῆς παρθένου τῆς ἱερείας, ἰδίως ἐν τῷ μονολόγῳ τῆς γ'. πράξεως ἔνθα ταλαντευομένη ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς ἄλλην ἀγωνίζεται κατὰ τοῦ καταλαβόντος τὴν καρδίαν αὐτῆς πάθους· ὁ δὲ κ. Λούης ὡς Λέανδρος κατέβαλε πολλὴν προσπάθειαν καὶ οὕτω κατώρθωσε νὰ ἀποδώσῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὸν δύσκολον ρόλον τοῦ ἐραστοῦ τοῦ ὑπὸ συγγραφέως οἷος ὁ Grillparzer διαπλασθέντος.

Ἀθῆναι, Δεκέμβριος 1905.

ΦΙΛΟΜΟΥΣΟΣ

Ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ χρυσοῦ ἀπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος. — Ὁ Κος P. de Wilde καθηγητὴς τῆς Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Βρυξελλῶν ἀνεκοινώσατο εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς πόλεως ταύτης ἰδιαιτέραν μέθοδον περὶ τῆς βιομηχανικῆς ἐξαγωγῆς τοῦ χρυσοῦ ἐκ τοῦ θαλασσίου ὕδατος.

Ἐντὸς τοῦ θαλασσίου ὕδατος ἀπαντῶσι ψύγματα χρυσοῦ προερχόμενα ἀπὸ τῆς χέρσου ἕνεκα τῆς διαβρωτικῆς τῶν ὑδάτων δυνάμεως· ὡς γνωστὸν τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς συμπαρασύρει μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἐλάχιστα τεμάχια τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς διασαθρώσεως τῶν πετρωμάτων καὶ ῥέρει αὐτὰ εἰς τοὺς ποταμοὺς οὗτοι δὲ πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν.

Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν ὑδάτων διασαθρουμένων πετρωμάτων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἐγκλείωσι χρυσὸν αὐτοφυῆ, εἶναι τὰ πυριτικά, [γρανίτης, διορίτης, ὀφίτης], οἱ μαρμαρυγιακοὶ σχιστόλιθοι καὶ ἄλλα ὀρυκτὰ τοῦ χαλκου, τοῦ μολυβδου καὶ τοῦ ψευδαργύρου. Αἱ χρυσοφόροι προσχώσεις [alluvions] καὶ οἱ ποταμοὶ οἵτινες ἀφίνουσιν εἰς τὴν ἄμμον αὐτῶν τεμαχια χρυσοῦ [pépites] ἢ καὶ ψύγματα χρυσοῦ ἀποτελουσι καταφανῆ ἀποδειξιν τῆς διαβρωτικῆς ἀρχῆς τοῦ χρυσοῦ τούτου.

Ἅπας ὅμως ὁ χρυσὸς δὲν φέρεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων εἰς τὴν θαλασσαν. Μέρος αὐτοῦ, τὰ μεγαλείτερα τεμαχια, τὰ ἀποτελοῦντα τὸν βαρὺν τῶν Ἄγγλων χρυσὸν (coarse gold) μεταφέρεται ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ θέσεως ὑπὸ των ὑδάτων εἰς τὰς χρυσοφόρους προσχώσεις (alluvions aurifères) ὁπόθεν ὑπὸ τοῦ πλυσίματος παραλαμβάνουσι τον χρυσόν. Μέρος δὲ αὐτοῦ τὸ ἐλαφρότερον (floating gold) φέρεται εἰς τὴν θάλασσαν, ὁπόθεν δυνάμεθα βιομηχανικῶς νὰ τὸν ἐξαγάγωμεν.

Πρῶτος ὁ Proust τῷ 1787 καὶ 1799 ἀνεκάλυψεν ὅτι τὸ θαλάσσιον ὕδωρ περιέχει ἄργυρον εἴτε αὐτοφυῆ εἴτε ἐν συνθέσει. Τῷ 1850 ὁ Malaguti, Durocher καὶ Sarzeand ἀπέδειξαν πειραματικῶς ὅτι εἰς τὴν 1 λίτραν θαλασσίου ὕδατος περιέχεται ἕν χιλιοστόγραμμον ἀργύρου. Τῷ 1856 ὁ H. Wurtz τῆς New York ἀνεκοινώσατο εἰς τὴν American Association for Advencement of Sciences ὅτι ὁ Sherry Hunt καθηγητὴς ἐν Harvard ἀνεκάλυψε τὴν ὕπαρξιν χρυσοῦ ἐν τῷ θαλασσίῳ ὕδατι. Τῷ δὲ 1872 ὁ κ. Sonstadt ἀνεῦρεν ἐλάχιστα ἴχνη χρυσοῦ, 64 περίπου χιλιοστόγραμμα, εἰς 1 τόννον θαλασσίου ὕδατος ληφθέντα εἴς τινα κόλπον τῆς νήσου Man (ἀρχιπέλαγος τοῦ Βίσμαρκ).

Ὁ κ. E. C. C. Stanford πρόεδρος τῆς Society of Chemical Industry διημφισβήτησε τῷ 1894 τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας τοῦ Sonstadt καὶ ὁ κ. A. Liversidge, καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Sydney ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας καὶ διὰ νέων ἀναλυτικῶν μεθόδων ἀνεῦρε 32 ἕως 64 χιλιοστόγραμμα χρυσοῦ εἰς ἕνα τόννον ὕδατος ληφθέντα εἰς τὴν παραλίαν τῆς Nouvelle Galles de Sud.

Ὅπως δὲ ἴχνη ἀργύρου εὑρέθησαν ἐν τῷ Fucus-serratus οὕτω εὑρέθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Liversidge ἴχνη χρυσοῦ εἰς τὰ κελύφη τῶν ὀστρέων, εἰς τὰ θαλάσσια φυτὰ (varechs) καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν κρυστάλλωσιν τοῦ μαγειρικοῦ ὕδατος εἰς τὰς ἁλικὰς (eaux mers). Τῷ δὲ 1884 ὁ δοκιμαστὴς τοῦ νομισματοκοπείου τοῦ San Francisco ἀνεῦρεν εἰς τὸ θαλάσσιον ὕδωρ τοῦ κόλπου τῆς πόλεως ταύτης 31 χιλ. γρ. χρυσοῦ εἰς ἕνα τόννον, ἐν ἑνώσει μετὰ τοῦ Βρωμίου καὶ τοῦ Ἰωδίου.

Ὁ κ. de Wilde διὰ μεθόδου ὑπ' αὐτοῦ ἐπινοηθείσης, καὶ ἧς ὁποίας τὰς λεπτομερείας παραλείπομεν κατώρθωσε νὰ ἀποσύρῃ χρυσὸν ἀπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος. Πρὸς τοῦτο ἐδοκίμασεν ἐπὶ τῶν ὑδάτων πολλῶν θαλασσῶν, πάντα ὅμως δὲν ἀπέδωκαν καλὰ ἀποτελέσματα, τὸ ὕδωρ λ.χ. τὸ σταλὲν ἐκ Granville καὶ Μασσαλίας ἐντὸς βαρελίων δὲν περιεῖχεν ἴχνη χρυσοῦ, ἀλλ' ὁ κ. Siversidge ἀπέδειξεν ὅτι τὸ ξύλον ἀποσυνθέτει καὶ κρατεῖ τὸν χρυσόν, οὗτος δὲ ἀνευρίσκεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ σχίζα τῶν σανίδων τοῦ βαρελίου (douves). Ὁμοίως ἐπειραματίσθη ἐπιτυχῶς καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῆς πόλεως Sables d'Olonne, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος συνέλεξε καὶ ἐπὶ τῶν ἁλικῶν τῆς πόλεως Salin de Raman παρὰ τὴν Μασσαλίαν. Ἀντιθέτως οὐδὲν ἴχνος χρυσοῦ παρουσίασαν τὰ ὕδατα τῆς Βορείου Θαλάσσης τὰ ὁποῖα τῷ ἀπεστάλησαν ἐντὸς ὑαλίνων δοχείων. Διὰ τὰ ὕδατα ταῦτα πιστεύει ὅτι οἱ ζῳϊκοὶ ὀργανισμοὶ ἀποσυνθέσαντες τὸν χρυσὸν κατεκρήμνισαν εἰς τὸν βυθόν. Ἕνεκα τούτου τὸ θαλάσσιον ὕδωρ δὲν περιέχει πανταχοῦ τὸ αὐτὸ ποσὸν τοῦ χρυσοῦ διότι ἀποσυντιθεμενος κατακρημνίζεται εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ὠκεανοῦ καὶ χάνεται.

Ὑπὸ οἰκονομολαγικὴν ἔποψιν τὸ πρόβλημα τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ χρυσοῦ θεωρεῖται κατωρθωτὸν ὑπὸ τῶν κυρίων Liversidge καὶ Sonstadt ἀρκεῖ ἡ πρώτη ὕλη ἥτις θὰ χρησιμοποιηθῇ νὰ εἶναι ἄφθονος καὶ εὐκόλως νά τὴν προμηθεύονται εἰς τὰ παράλια τὰ ἐπηρεαζόμενα ὑπὸ τῆς παλιρροίας. Ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἔλαβον ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ κ. John F. Duke, ἐν Βελγίῳ ὁ κ. de Wilde ὅστις θὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σύστημά του. Οἱ δὲ κύριοι Ciantar τῆς Ἀγγλίας ἔλαβον δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἰδιαιτέρου ὀργάνου πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ χρυσοῦ ἀπὸ τοῦ θαλασσίου ὕδατος (Brevet Belge, No 181802 τῆς 11 Ἰανουαρίου 1905). Τέλος ἑταιρεία ἔχουσα ὡς σύμβουλον (conseil scientifique) τὸν πολὺν W. Ramsay συνεστήθη πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ χρυσοῦ. Αὕτη χωρὶς νὰ λάβῃ δίπλωμα εὑρεσιτεχνίας θὰ ἐφαρμόσῃ ἰδιαίτερον τρόπον τῆς ἐξαγωγῆς τηροῦσα αὐτὸν μυστικόν.

Τέλος ὁ κ. de Wilde πιστεύει ὅτι ὅταν τὸ θαλάσσιον ὕδωρ περιέχει 32 χ.γρ. χρυσὸν οἰκονομολογικῶς ἡ ἐξαγωγὴ αὐτοῦ εἶναι δυνατή. (Archives des sciences physiques et naturelles, t.XIX, No 6, 15 Ἰουνίου 1905, σελ. 559.)

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

ΗΛ. Δ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ & Σ^ΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΣΕΡΙΦ ΠΑΣΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ